Gorenjski Glas | Loški glas je občasna priloga časopisa Gorenjski glas | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja občasno | www.gorenjskiglas.si

Kmalu bodo zrasli trgovski centri

Gradbeni stroji, ki so zaorali na zemljišču pri Grencu, obetajo, da bodo na tem mestu kmalu zrasli novi nakupovalni centri. Še pred njimi bo zgrajena nova Mercatorjeva trgovina v Starem Dvoru.

stran 3

Okusili bodo pasijonski čas

Loški gostinci in aktiv kmečkih žena so se s kuharskim mojstrom Andrejem Goljatom učili priprave jedi iz pasijonskega časa.

stran 9

loški glas GG

Časopis občine Škofja Loka, Marec 2009 | Številka 1

Vznemirjenje pred pasijonom že narašča

Na tiho soboto, 28. marca, bo premiera letošnje uprizoritve Škofjeloškega pasijona. Vznemirjenje narašča, ustvarjalci pa so priprave na dogodek še zadnjič predstavili javnosti.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Ključna človeka Škofjeloškega pasijona 2009, vodja projekta **Romana Bohinc** in režiser **Borut Gartner**, sta ta teden predstavila vodje igralskih skupin, ki so za to najbolj množično prireditev urili okoli osemsto igralcev ljubiteljskih gledališč z Loškega. To je srce pasijona, je dejal njegov režiser. Poleg igralcev sodeluje tudi 80 konjenikov, predstavila pa sta tudi umetniške sodelavce od glasbenikov in scenografov do lektorjev in kostumografov. Za kako velik dogodek gre, so pokazali s filmom z uprizoritve pred desetletjem. Tedaj si je Škofjeloški pasijon ogledalo več kot 52 tisoč obiskovalcev. Vznemirjenje pred dogodkom narašča, je ocenil župan občine Škofja Loka **Igor Draksler**, sodelujoči so vanj vložili zelo veliko energije, zato predstavi, ki se bo v obliki procesije dogajala na štirih prizoriščih Škofje Loke, želi veliko uspeha.

Ustvarjalni nemir pred premiero čez teden dni so potrdili tudi nekateri vodje igralskih skupin. **Marjan Peternelj** iz Sorice ima na skrbi deset igralcev, ki v enem od pasijonskih prizorov igrajo skupino Izraelcev, ki nosijo skrinjo zaveze. On sam igra kralja Davida, ki poje spokorniško pesem, kar je odigral že ob uprizoritvi leta 1999 in 2000. "Rad delam, predstave se skupaj z igralci veselim, je pa vsekakor tudi velika odgovornost," je dejal. **Minka Krajnik** in **Hiacinta Klemenčič** iz Prosvetnega društva Sotočje pa vodita 110 igralcev, ki igrajo v štirih prizorih. Obe sta tudi igralki, Hiacinta ima "govorečo" vlogo in igra angela na gori, Minka pa v enem od prizorov s kuto pokrita nosi križ. Imeli so že veliko vaj, amaterski igralci pa se vsi zelo trudijo, da bi svoje vloge dobro odigrali, zavedajoč se pomena, kaj za Škofjo Loko pomeni Škofjeloški pasijon. V pasijonu sodeluje cela vrsta konjenikov. **Brane Tavčar** ima kot konjenik tudi "govorečo" vlogo, **Jože Janhar** in **Iztok Skokič** iz Hraš pa sodelujeta vsak s svojo čredo konj. Prvi jih ima na pasijonu osem, drugi dvanajst, vsi trije pa so sodelovali že v pasijonu leta 1999 in že komaj čakajo na novo uprizoritev. Med umetniškimi sodelavci smo o sodelovanju povprašali slavistko **Bernardo Rovtar**, ki je že leta 1999 kot lektorica sodelovala z Jožetom Faganelom pri govorni priredbi Škofjeloškega pasijona. Prijetno delo je to in velik izziv, kako staro besedilo narediti živo v ustih amaterskih igralcev, meni Rovtarjeva. Zlasti zahtevno je bilo pred leti, prednost letošnjih priprav pa je predstavljalo dejstvo, da je bilo veliko igralcev že od prej in da ni bilo veliko sprememb.

Nekateri vodje igralskih skupin in konjenikov

Ogledali so si čistilne naprave

Skupina prebivalcev krajevne skupnosti Reteče-Gorenja vas si je januarja ogledala čistilne naprave na Štajerskem.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Občinski svet občine Škofja Loka je na zadnji lanski seji ob sprejemanju občinskega podrobnega prostorskega načrta za komunalno ureditev naselij Godešič, Reteče in Gorenja vas-Reteče s sklepom zavezal občino, da za krajane in krajanke KS Reteče-Gorenja vas organizira ogled komunalnih čistilnih naprav po Sloveniji, ki so primerljive s čistilno napravo, ki je lokacijsko in idejno že določena v omenjenem OPPN in kohezijskem projektu UPS - Čiščenje in odvajanje odpadne vode. Do sprejete lokacije čistilne naprave je KS imela nekaj pomislekov, predvsem zaradi bližine naselja in s tem nevarnosti neugodnih vplivov na kvaliteto življenja tam živečih krajanov. Koordinatorka projekta **Mirjam Jan Blažič** je prevzela pripravo programa za ogled čistilnih naprav. Program je pripravila decembra lani skupaj s svetnikom občinskega sveta iz KS Reteče-Gorenja vas **Stanislavom Praprotnikom** in predsednikom KS Alfonzom **Šnuderlom** ter projektantom družbe Hidrosvet iz Celja. Drugo soboto v januarju so se odpravili na celodnevno ekskurzijo.

2. stran

Čistilna naprava v Beli Cerkvi je takšna, kakršna je predvidena v Retečah.

ŠKOFJELOŠKI PASIJON

Pretaka se pozitivna energija

Prva predstava Škofjeloškega pasijona 2009 bo že konec prihodnjega tedna. Projektna vodja Romana Bohinc je zadovoljna, da se ob tem pomembnem dogodku pretaka veliko pozitivne energije.

stran 6

KULTURA

Jesen je, ko zaživim

Neža Maurer, ena najbolj priljubljenih pesnic današnjega časa in Slovenka leta 2008, o tem, kako živi in ustvarja. Kako na lastni koži občuti najnovejši naslov?

stran 10

ZANIMIVOSTI

Vsaka pohvala dobro dene

Tako meni Pavle Podobnik, ki je letos prejel srebrni znak Civilne zaščite. Pred tremi desetletji se je pridružil gorskim reševalcem v Škofji Loki, z gorami pa je povezan že od rane mladosti.

stran 15

REPORTAŽE

Ko jim uspe, odidejo

"Kdor čuti, da bi lahko z nami preživel prosti čas, naj pride pogledat vsaj za uro ali dve," vabijo mentorji škofjeloškega PUM-a - Projektnega učenja za mlade.

stran 16

Škofja Loka

Društvo diabetikov dela dvajset let

Društvo diabetikov Škofja Loka, ki združuje sladkorne bolnike z vsega škofjeloškega območja, deluje že dvajset let. Ob tej priložnosti vabijo na slavnostni občni zbor, ki bo v soboto, 28. marca, ob 9. uri v šoli Ivana Groharja v Podlubniku. Predstavili bodo zbornik o dveh desetletjih društvenega dela, v katerem so uvodne misli prispevali tudi župani štirih občin na Loškem. Opravili bodo tudi volitve organov. Na prireditvi pričakujejo tudi predstavnike gorenjskih društev diabetikov in predsednika zveze Janka Kušarja, ki bo na koncu zaslužnim podelil priznanja Zveze društev diabetikov Slovenije. D. Ž.

Občinske novice

Škofja Loka

Kdaj bodo zagoreli semaforji v Lipici

Ljudi že nekaj časa zanima, kdaj bodo začeli delovati že davno postavljeni semaforji na cesti Škofja Loka-Ljubljana v križišču Lipica. Na Direkciji RS za ceste so nam na to vprašanje odgovorili, da ima kabel, na katerega so nameravali priključiti semaforje, preslabo priključno moč, zato so morali na novo izvesti dovod v dolžini približno 300 metrov. Z Elektrom Gorenjske je bilo domenjeno, da v bližini križišča postavi novo odjemno mesto, postavljena je nova omarica za priključitev, potrebni pa sta bili še soglasji občine Škofja Loka in Elektra, ki naj bi jih pridobili do konca marca. D. Ž.

Foto: Gorazd Kavčič

Škofja Loka

Češki geodeti v Škofji Loki

Na tridnevni obisk v Škofjo Loko konec meseca prihajajo štirje direktorji geodetskih uprav iz Tabora, Češkib Budjejovic in Češkega Krumlova. Obisk na občini Škofja Loka pripravljajo že leto dni, projekt pa sofinancirata tudi Evropska unija in trenutno predsedujoča EU Češka. Projekt temelji na pobratenju med mestoma Škofja Loka in Tabor, pojasnjuje **Andreja R. Megušar,** v občini zadolžena za mednarodno sodelovanje. Kot dodaja, bodo s škofjeloške strani v tridnevnem programu sodelovali župan, direktor geodetske pisarne v Škofji Loki, okrajna sodnica, predstavniki zemljiške knjige in predstavniki geodetske uprave iz Ljubljane. D. Ž.

Škofja Loka

V Škofji Loki spet Rusijada

Danes v Škofji Loki poteka že tretji vseslovenski festival šol z ruščino - Rusijada 2009. Prvo rusijado je Gimnazija Škofja Loka, ki je prva gimnazija v Sloveniji z ruščino kot poudarjenim tujim jezikom v projektu evropskega oddelka, prirediла leta 2007. Letos sodeluje okoli 130 udeležencev, in sicer poleg domačih gimnazijcev še dijaki gimnazije iz Kranja, dveh celjskih gimnazij, gimnazije s Ptuja in Nove Gorice ter osnovnih šol iz Naklega, šole Danile Kumar iz Ljubljane, šole Miška Kranjca, šole Prule, pridružili pa so se tudi študentje rusisti s Filozofske fakultete v Ljubljani. Na prireditvi, ki bo danes popoldne na Loškem odru, pričakujejo ministra za šolstvo Igorja Lukšiča, veleposlanika Ruske federacije Mihaila Valentinoviča Vanina in loškega župana Igorja Drakslerja. Častna pokroviteljica Rusijade je soproga predsednika države Barbara Miklič Türk. D. Ž.

loški glas

Loški glas je priloga Gorenjskega glasa

IZDAJATELJ
Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

UREDNICA
Danica Zavrl Žlebir

NOVINARJI
Boštjan Bogataj, Tatjana Rant, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Stojan Saje, Vilma Stanovnik, Danica Zavrl Žlebir

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar d.o.o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

VODJA OGLASNEGA TRŽENJA
Mateja Žvižaj

Gorenjski Glas

Loški glas št. 1/letnik III je priloga časopisa Gorenjski glas št. 22, ki je izšla 20. marca 2009.
Loški glas je priložen Gorenjskemu glasu in brezplačno poslan v vsa gospodinjstva v občini Škofja Loka, izšel je v nakladi 28.000 izvodov. Tisk: Druck Carinthia GmbH & CoKG, St. Veit/Glan (Št. Vid na Glini), Avstrija. Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o., Maribor.

GORENJSKI GLAS je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d.o.o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, fax: 04/201 42 13, e-mail: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: od ponedeljka do četrtka neprekinjeno od 8. do 19. ure, petek od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 22.000 izvodov / Redne priloge: Moja Gorenjska, Letopis Gorenjska (enkrat letno) in devet lokalnih prilog / Tisk: Druck Carinthia GmbH & CoKG, St. Veit/Glan (Št. Vid na Glini), Avstrija / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,35 EUR, letna naročnina: 140,40 EUR; Redni plačniki imajo 10 % popusta, polletni 20% popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 8,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/ 201 42 48.

Ogledali so si čistilne naprave

1. stran

Udeleženci ekskurzije, ki so si ogledali čistilne naprave na Celjskem.

"Za oglede se je odločilo 13 krajanov in krajank, spremljala pa jih je tričlanska občinska ekipa v sestavi: direktor občinske uprave **Jernej Prevc**, vodja oddelka gospodarske javne službe **Boštjan Cuznar** in jaz," je povedala podžupanja Mirjam Jan Blažić. "V programu obiska so bile tri komunalne čistilne naprave. Udeležencem je bila najprej predstavljena starejša čistilna naprava oz. tehnologija čiščenja odpadne vode in potem še najsodobnejša. Najprej smo si ogledali mehansko biološko komunalno čistilno napravo Škofja vas velikosti 4000 populacijskih enot, ki je bila zgrajena že leta 1976, leta 2000 pa je bila rekonstruirana in modernizirana. Čistilna naprava obdeluje odpadne vode Škofje vasi, Vojnika, Zadobrove in dela Ljubečne. Od stanovanjskega naselja je oddaljena okoli dvesto metrov. Tehnologija obdelave odpadne vode je enaka tisti, ki se predvideva za čistilno napravo v KS Reteče-Gorenja vas, razlika je samo v lokaciji bazenov, ki so v Škofji vasi delno v zaprtem objektu in delno na odprtem prostoru, v Retečah pa so predvideni vsi bazeni v zaprtem objektu. Četudi gre za starejšo napravo, je le-ta po rekonstrukciji povsem ustrezna in ne ogroža kvalitete življenja bližjim prebivalcem, ker ne povzroča obremenilnega smradu in hrupa."

Druga čistilna naprava, ki je tudi najbližja rešitvi, kakršno predvidevajo za Reteče-Gorenja vas, je bila zgrajena leta 2003 v Novi cerkvi. Gre za mehansko biološko komunalno čistilno napravo velikosti 1600 populacijskih enot, ki čisti odpadne vode Nove cerkve in dela naselja Polž. Vsi bazeni so nameščeni v pritlični stavbi, ki stoji na polju in ni obkrožena z drevjem kot naravnim tamponom, ker ta očitno ni potreben, pravi Jan Blažićeva. Na čistem asfaltiranem dvorišču se zaznava vonj silaže iz smeri kmetije, oddaljene kakih 80 metrov, v nasprotni smeri od objekta, v njegovi neposredni bližini pa ni zaznati niti najmanjšega hrupa ali smradu, še dodaja sogovornica. Zadnja čistilna naprava, ki so si jo ogledali, pa je za 1200 gospodinjstev in stoji v Tepanju. Po konceptu stavbe in tehnologije je enaka tisti v Novi Cerkvi, razlika je samo v krajši stavbi in manjših bazenih. Po besedah Mirjam Jan Blažić tudi tu ni zaznati kakih škodljivih vplivov na okolje, nobenega hrupa in smradu. "Po ogledih je sledilo skupno kosilo v prijazni gostilni nad Slovenskimi Konjicami, kjer so se prijetni in pretežno pozitivni vtisi iz ogledov čistilnih naprav zlili skupaj ob prijetnem druženju. Upamo, da je ta pot po Štajerski pripomogla k odpravi večine dilem in pomislekov glede ustreznosti lokacije in koncepta načrtovane komunalne čistilne naprave v KS Reteče-Gorenja vas," pravi Mirjam Jan Blažić.

Kmalu bodo zrasli trgovski centri

Gradbeni stroji, ki so zaorali na zemljišču pri Grencu, obetajo, da bodo na tem mestu kmalu zrasli novi nakupovalni centri. Še pred njimi bo zgrajena nova Mercatorjeva trgovina v Starem Dvoru.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Za trgovski center Hofer je investitor že dobil gradbeno dovoljenje, nam je že pred časom povedal župan Igor Draksler. Sicer pa gre za 2,4 milijona evrov vredno naložbo. Od 1354 kvadratnih metrov površin bo 900 kvadratnih metrov prodajnih, kupcem bo namenjenih 130 parkirišč, njihovim željam pa bo streglo od 15 do 20 zaposlenih. Merkurjevega prodajnega centra, ki bo prav tako na Grencu, pa še ne gradijo. "Imamo pravnomočno gradbeno dovoljenje, v pripravi je izbor izvajalca in podpis pogodbe z njim. Zato upamo na skorajšnji začetek gradnje in odprtje centra konec tega leta," je na naše vprašanje, kdaj se bo začela gradnja, odgovoril Rok Istenič, predstavnik za odnose z javnostjo iz Merkurja. Po njegovih besedah bo center razdeljen na dva dela: MerkurDom in MerkurMojster, objekt bo velik 6500 kvadratnih metrov, naložba bo presegala 7 milijonov evrov, v centru bo zaposlenih 34 ljudi. "Z odprtjem novega centra bomo stari trgovini v Škofji Loki zaprli, saj sta daleč premajhni za zadovoljivo uresničevanje zahtev kupcev," še dodaja Istenič. Merkurjevi trgovski centri so velik projekt, zato je temu primerno časovno in vsebinsko zahtevno tudi pridobivanje vse potrebne dokumentacije, odgovarja tudi na vprašanje, kje so ovire, da je bilo pridobivanje gradbenega dovoljenja tako dolgotrajno.

V Starem Dvoru (poleg komunale) pa že nekaj časa gradijo večji Mercatorjev trgovski center. Glede na to, da je zunanjost že skoraj dograjena, gradbeni delavci pa že delajo v notranjosti objekta, bo ta center najbrž prvi, ki ga bodo na novo odprli v Škofji Loki. Velikost stavbe je 3500 kvadratnih metrov, v njej bodo supermarket, Intersport in drugi lokali. Vrednost investicije je okoli 6 milijonov evrov, nam odgovarjajo iz Mercatorja.

Na Grencu, kjer bodo trgovski centri, že rijejo gradbeni stroji. I Foto: Gorazd Kavčič

V Škofji Loki bo na novo zgrajen Mercatorjev trgovski center v Starem Dvoru. I Foto: Gorazd Kavčič

Občinske novice

Resno o ljubezni in spolnosti

Na razpravi mladih parlamentarcev o ljubezni in spolnosti se je pokazalo, da so otroci seznanjeni s prijetnostmi in pastmi teh čustev, doživljajo pa tudi svoje prve zaljubljenosti.

Danica Zavrl Žlebir

Foto: Gorazd Kavčič

Škofja Loka - Učenci štirih škofjeloških osnovnih šol so se, potem ko so otroške parlamente organizirali že v svojih šolah, sestali na občinskem. 19. otroški parlament je vodil učenec **Miha Murn**, pri tem sta mu pomagali mentorici **Barbara Trdina** in **Nada Rant**, uvodno besedo pa je prispeval tudi župan občine Škofja Loka **Igor Draksler.** Dejal je, da sta ljubezen in spolnost resni temi, da odrasle zanima, kakšne vrednote so si o tem ustvarili mladi in da se tudi odrasli lahko iz tega kaj naučijo. Najmlajši iz osnovne šole Cvetka Golarja so spregovorili o prijateljstvu, o zaljubljenosti, ki lahko preraste v ljubezen, o najstniških simpatijah, o tem, kako se dekleta in fantje drug drugemu dobrikajo, o prozi in poeziji, ki nastaja ob teh čustvih. Spregovorili pa so tudi o spolnih zlorabah, s čimer ima v Sloveniji izkušnje vsaka četrta deklica in vsak šesti deček. Pred zlorabami lahko otroke obvarujejo starši, ponekod pa se te dogajajo ravno v družini, kjer otrok pričakuje največjo varnost. V takem primeru naj se zateče k učiteljem ali šolskim svetovalcem, smo slišali na otroškem parlamentu. V osnovni šoli Škofja Loka - Mesto so razpravljali o spolno prenosljivih boleznih, a tudi o ljubezni in spolnosti. Učence so povabili, naj napišejo ljubezenske pesmi in zgodbe, izvedli so anketo o tej temi in reševali test iz čustvene inteligence. Na šoli Jela Janežiča pa so branju o ljubezni dodali tudi praktično noto. Ob valentinovem so izdelovali srčke in jih podarjali svojim simpatijam, na valentinovem plesu pa se je utrnila kakšna nova ljubezen. V skrinjici so zbirali vprašanja o spolnosti, o kateri se še vedno težko pogovarjajo s starši. Kdaj je primerna starost za spolne odnose? Menijo, da pri 18. letu, a treba je biti dovolj zrel in se zaščititi. Pogovarjali so se tudi o mladoletnih očkih in mamicah, o katerih so izvedeli v medijih. Na Groharjevi šoli so izdelali plakate, organizirali so več pogovorov o temi, starejši učenci pa so imeli naravoslovni dan, ob katerem so se pogovarjali o ljubezni, spolnosti in AIDSU. Na otroškem parlamentu se je razvil živahen pogovor, ki kaže, da otroci kljub rosnim letom o "odraslih" temah zelo resno razmišljajo in se zavedajo, da je treba tudi ob čustvih ohraniti razum in se odgovorno odločati za spolnost.

Občinska proslava ob dnevu žensk

Tatjana Rant

Foto: Gorazd Kavčič

Občina Škofja Loka je v sodelovanju z Loškim muzejem tudi letos pripravila proslavo ob dnevu žensk. Proslavo smo si v četrtek, 5. marca, lahko ogledali v Osnovni šoli Ivana Groharja, popestrili pa so jo učenci in učenke osnovne šole.

Mirjam Jan-Blažič je pozdravila navzoče, še posebej predsednika Državnega sveta Blaža Kavčiča, državno sekretarko Alenko Kovšca, Lidijo Goljat, ki je spremljala sekretarko, in pesnico, častno občanko in Slovenko leta Nežo Maurer. Poudarila je, da je prav, da se mlajša generacija čim prej sreča s problematiko enakih možnosti, saj bodo tako "deklice in dečki lahko prevzemali te vrednote in jih dali naprej" . Poudarila je še, da je mlajša generacija tista, ki ustvarja svet. Občankam občine Škofja Loka je zaželela vse najboljše in "da bi v naslednjem letu z veseljem celo leto ustvarjale vsaka na svojem področju".

Slavnostna govornica Alenka Kovšca, državna sekretarka na Ministrstvu za šolstvo in šport, je poudarila, da "8. marec ni več dan žena, ampak dan žensk, zato nagovarjam vse ženske." Povedala je, da je sama doživela "preobrazbo iz ženske, ki sprejema usodo, kakršna je, v žensko, ki ve, da se je treba z usodo spopasti in narediti svet lepši." Navzočim je osvetlila dogodke v zgodovini in poudarila, da se ženske že od srednjega veka borijo za enakopravnost. Poudarila je tudi, da se je moralo izpostaviti veliko žensk, da je danes normalno, da lahko ženske volimo, se izobražujemo ... Povedala je, da imamo pri nas zelo močno gibanje izobraženih žensk in da je "brez dvoma pri nas položaj žensk dober." Izpostavila je še, da je eden od problemov naše dobe nasilje v družini, ki izhaja iz nemoči in premajhne zaščite žensk. Razlike med spoloma pa se še vedno utrjujejo, zato "je tudi na nas, ženskah, da vzgojimo svoje fante, da ne delajo razlik". Kljub temu pa "ženske v Sloveniji živimo v okolju, kjer smo lahko enakopravne".

Kulturni program so z glasbo, petjem, plesom in igro pripravili učenci in učenke OŠ Ivana Groharja. Med igro so predstavili zgodovino bojev žensk za enakopravnost in poudarili, da je "pomembno, da se zavedamo, da je lepo biti dekle, ženska, mama, da je lepo biti spoštovana vse dni v letu in ne samo na dan, ki ga je obeležila zgodovina."

Za zaključek kulturnega dela proslave je šest pesmi zapelo tudi 26 mladih pevcev in pevk komornega zbora Mysterium z zborovodkinjo Urško Fabjan.

Škofjeloški župan Igor Draksler je sodelujočim ženskam podelil šopke, po končanem programu pa so organizatorji pripravili tudi prigrizek in druženje na hodniku osnovne šole.

Nova pasijonska priložnost

Igor Draksler, župan

Samo še teden dni nas loči od vnovične uprizoritve Škofjeloškega pasijona. Nastopajoči igralci pilijo še zadnje podrobnosti svojih vlog, organizatorji urejajo vse potrebno za nemoten potek te imenitne gledališke igre.

Tudi naše starodavno mesto se odeva v praznično postno podobo in z nestrpnim pričakovanjem čaka trenutek, ko bo pasijonska povorka krenila po zavitih mestnih ulicah.

V novem tisočletju se je tako zgodil 11. september, pred našimi očmi se je odigralo več krutih in krvavih vojn. Nebrzdan človeški pohlep in napuh sta nas pahnila v zares hudo gospodarsko krizo.

In postopoma odkrivamo strahotne razsežnosti zločinov, ki so se v ne tako oddaljeni preteklosti odigrali čisto blizu nas ...

Tudi to je lahko eden od razlogov za vnovičen pozoren ogled in udeležbo v tej loški pasijonski procesiji.

Lahko bi rekli, da v izvrstni pasijonski kondiciji pripravljeni pričakujemo prvi udarec pasijonskega bobna ...

Ločani znamo biti prijazni gostitelji, zato vabimo prav vse, od blizu in daleč, da nas obiščete v letošnjem spomladanskem času.

Verjemite, šest stotnij igralcev, šest desetnij konjenikov in drugih sodelujočih namreč ustvari čisto posebno energijo, posebno praznično vzdušje, ki ga v tem pasijonskem času živi in diha mesto in kar začutijo tudi gledalci in obiskovalci.

Sam se zato tega letošnjega najpomembnejšega kulturno-umetniškega dogodka na Škofjeloškem seveda zelo veselim. Obenem pa izrekam tudi svojo hvaležnost in zahvalo vsem nastopajočim in sodelujočim pri uprizoritvi te največje dramske igre na prostem pri nas.

Brez njihove predanosti in požrtvovalnosti pasijonski prizori gotovo ne bi zaživeli tako živo in prepričljivo.

Tokratna uprizoritev pasijona pa nas tudi opominja, kako hitro, kako neusmiljeno nam vsem skupaj beži čas. Devet let bo minilo od njegove zadnje uprizoritve. Mnogih naših najbližjih tokrat ni več med nami ...

Tudi v tem je večna aktualnost njegovega sporočila. Nemara celo najpomembnejša. Ko predstavlja večnostno zgodbo Kristusovega trpljenja in odrešitev, se tudi sami lahko sprašujemo o smislu našega lastnega in občečloveškega bivanja.

Bi lahko rekli, da tega najbolj temeljnega sporočila, ki ga prinaša naša pasijonska procesija, takrat v predmilenijskem hrupu nismo prav dobro razumeli?

Sedaj je ravno prava priložnost za novo videnje in novo razumevanje pasijonskega sporočila, ki prižiga upanje ponižanim in brezpravnim ter svari pred večnim pogubljenjem tistih, ki so izgubili sleherno mero za pravičnost in dobro ...

Če pomislim prav dobro, se uprizoritev Škofjeloškega pasijona to pomlad pravzaprav ni mogla zgoditi ob primernejšem času ... Na vseh nas pa je, da bomo zmogli videti in razumeti.

Sem pa vesel, da smo v Škofji Loki vsi skupaj dokončno spoznali, da je Škofjeloški pasijon delo izjemne kulturno-umetniške vrednosti, ki v sebi nosi mnogopomensko sporočilo. Lani je tudi ministrstvo za kulturo to prvo slovensko gledališko delo kot prvo vpisalo v register žive kulturne dediščine.

Tokratna uprizoritev pa nas potrjuje v prepričanju, da Ločani dosežemo največ prav takrat, ko složno zaigramo skupaj. S skupnimi močmi in odgovornostjo pa se bomo lotili tudi nekaterih ključnih projektov, ki nas čakajo v nadaljevanju letošnjega leta.

Predvsem dokončanja nove industrijske cone in trgovsko-poslovne cone na Trati, ki nam bosta prinesla prepotrebna delovna mesta; nadaljevanje projekta celovitega komunalnega opremljanja občine, ki bo razbremenil naše okolje, in začetka gradbenih del na Poljanski obvoznici, ki bo omogočila, da naše tisočletno mesto končno zadiha na polno ...

Vljudno vabljeni na obisk letošnje uprizoritve Škofjeloškega pasijona, naše mesto je pripravljeno in vas nestrpno pričakuje.

OBČINA ŠKOFJA LOKA, POLJANSKA C. 2, ŠKOFJA LOKA

Občinske novice

Škofja Loka

Gradbišče na poti v Selško dolino

Že pred koledarsko pomladjo so gradbeniki začeli z gradnjo ceste iz Škofje Loke v Selško dolino. Tako bodo letos do junija po besedah župana Igorja Drakslerja končana dela na odseku Podlubnik-Klančar. V skladu s pogodbo bo urejeno vse, kar je predvideno, vključno z obračališčem za avtobuse in z izvozom za Podlubnik II. Obljublja pa tudi rekonstrukcijo regionalne ceste v Selško dolino na odseku skozi mestno središče od nekdanjega Petrola do Podna. D. Ž.

Foto: Gorazd Kavčič

Škofja Loka

Javna razgrnitev prostorskega načrta

V teh dneh lahko krajani Virmaš in Grenca pričakujejo javno razgrnitev dopolnjenega osnutka občinskega podrobnega prostorskega načrta za komunalno ureditev obeh naselij. Dopolnjeni osnutek občinskega podrobnega prostorskega načrta, ki ga je marca izdelal Ljubljanski urbanistični zavod, bo razgrnjen od 23. marca do 24. aprila v pritličju občine Škofja Loka (Mestni trg 15), v času uradnih ur. V času javne razgrnitve bo v sredo, 22. aprila, ob 17. uri organizirana tudi javna obravnava, in sicer v veliki sejni sobi občine na Poljanski cesti 2. D. Ž.

Novi projekti za razvoj podeželja

Razvojna agencija Sora je preko pristopa Leader in Lokalne akcijske skupine loškega pogorja za programsko obdobje 2007-2013 uspela pridobiti po 100 tisoč evrov za razvoj podeželja na Škofjeloškem.

Boštjan Bogataj

Škofja Loka - Lani je Lokalna akcijska skupina loškega pogorja (LAS) potrdila tri projekte, dva med njimi - Oživimo uporabo tradicionalnih znanj in produktov na Škofjeloškem in Sonce in sence - Izkoristimo obnovljive vire energije. "Tretji lanski projekt, ki pa smo ga začeli izvajati v začetku marca, se imenuje Živahna doživetja škofjeloškega podeželja," pojasnjuje **Tatjana Bogataj** iz Razvojne agencije Sora in nadaljuje: "Živahna je predvsem ciljna skupina projekta, to so društva, ki delujejo na širšem škofjeloškem podeželju na kulturnem, turističnem, športnem in drugih področjih, ki se ukvarjajo z organizacijami dogodkov in prireditev."

Projekt vodi LTO Blegoš v partnerstvu z Ljudsko univerzo Škofja Loka, njegov glavni namen pa je dvigniti prepoznavnost dogodkov, ki potekajo na podeželju, ter organizatorjem pomagati pri načrtovanju in organizaciji prireditev. V sklopu projekta bodo izpeljane številne izobraževalne aktivnosti, kupili bodo dva premična odra s strehami, vzpostavljena bo skupna spletna stran za promocijo prireditev.

S projektom Živahna doživetja škofjeloškega podeželja bodo prireditve, kot je Praznik žetve v Žirovskem vrhu (na sliki), še bolj prepoznavne. I Foto: Lucija Kavčič

Razvojni svet LAS loškega pogorja je izbral tudi nove projekte za leto 2009. Projekt Preprečimo osamljenost rešuje problem socialne izključenosti negibljivih starostnikov na podeželju. V okviru projekta bodo usposobljeni prostovoljci, ki bodo starostnike obiskovali na domu. S projektom Ko vem, kaj jem se bo izboljšala dostopnost ponudbe kakovostnih lokalnih produktov potrošnikom. Med drugim bo v okviru projekta opremljen tudi prodajni kotiček za produkte višje kakovosti v eni od obstoječih trgovin.

Projekt Ujemimo sonce bo spodbudil in vodil ekipe investitorjev, največkrat gospodinjstev, ki bodo pod mentorstvom sami izdelali sončne kolektorje za ogrevanje sanitarne vode. Četrti projekt Gremo na igrišče pa je namenjen najmlajšim, ki jih želijo spodbuditi k medsebojnemu druženju. V okviru projekta bodo na štirih podeželskih lokacijah v občinah Gorenja vas-Poljane, Škofja Loka in Železniki urejena igrišča oziroma postavljena igrala za otroke. Skupna vrednost projektov za leti 2008 in 2009 je ocenjena na približno 350 tisoč evrov, od tega prispevek sredstev Leader (Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in nacionalna sredstva) znaša skoraj 200 tisoč evrov.

Občinske novice

Projekti za energetsko učinkovitost

Energetska učinkovitost je v času dragih energentov in zavedanja, da moramo okolje varovati, vse pomembnejša. V Škofji Loki deluje energetsko svetovalna pisarna, ne internetu energetski forum.

Škofja Loka - Energetsko svetovalna pisarna je nahaja na Spodnjem trgu (v prostorih Razvojne agencije Sora), kjer izvajajo brezplačno svetovanje s področja učinkovite rabe energije in izrabe obnovljivih virov. Strokovnjaka **Beno Potočnik** in **Alojz Filipič** individualno svetujeta (po predhodni telefonski najavi) vsak torek med 15.30 in 17. uro o toplotni izolaciji (fasade, podstrehe, okna), obnovljivih virih energije (sprejemniki sončne energije, lesna biomasa, toplotne črpalke), kotlovnicah ter o aktualnih razpisih. Eden takih je odprti razpis Eko sklada, ki je lani 7,5 milijona evrov namenil za vgradnjo solarnih sistemov, za obnovo obstoječih stanovanjskih stavb in za gradnjo stanovanjskih stavb z nizkoenergijsko ali pasivno tehnologijo. Sklad je do sedaj prejel skoraj tri tisoč vlog in podelil za 1,5 milijona evrov subvencij.

O izboljšanju energetske učinkovitosti lahko interesenti zastavijo vprašanje na forumu http://forum2.ra-sora.si/, ki smo ga vzpostavili v sklopu lanskega LEADER projekta Sonce in Sence - Izkoristimo obnovljive vire energije.

"O izboljšanju energetske učinkovitosti lahko interesenti zastavijo vprašanje ali izpostavijo dilemo tudi na energetskem forumu (http://forum2.ra-sora.si/), ki smo ga vzpostavili v sklopu lanskega LEADER projekta Sonce in Sence - Izkoristimo obnovljive vire energije. Na vprašanja znotraj tem aktualno, biomasa in sončna energija odgovarjata strokovnjaka na področju gozdarstva in učinkovite rabe energije. Svoj odgovor lahko uporabniki poiščejo tudi znotraj pogosto zastavljenih vprašanj," pravi **Kristina Miklavčič** iz razvojne agencije. Projekt je bil na Škofjeloškem, predvsem med interesenti za izrabo obnovljivih virov energije lepo sprejet, zato bodo prihodnje leto začeli izvajati nov projekt - Ujemimo sonce, s katerim želijo povečati izrabo obnovljivih virov energije v lokalnem prostoru, s poudarkom na sončni energiji in s tem prispevati k ohranjanju naravnega okolja.

Projekt bo temeljil na osveščanju prebivalstva o izrabi sončne energije v energetske namene in vključevanju v skupine samograditeljev sončnih kolektorjev, torej zagotavljanju svetovalne podpore in mentorstva vsem, ki bodo v skupinah do deset udeležencev z bistveno manjšim finančnim vložkom izdelali sončne sprejemnike za ogrevanje sanitarne vode kar sami. Nekatere občine z denarjem iz občinskega proračuna že spodbujajo energetsko učinkovitost. Tako Občina Gorenja vas - Poljane sofinancira nakup kotlov na lesno biomaso, letos so razpis dopolnili s sofinanciranjem nakupa sistema toplotnih črpalk, le upamo lahko, da bodo zgledu sledile tudi druge občine na Škofjeloškem in Gorenjskem.

S projektom Ujemimo sonce bodo udeležence naučili, kako bi lahko sami izdelali sončne sprejemnike za ogrevanje sanitarne vode (simbolična slika). I Foto: arhiv ZeusSolar

Škofja Loka

Študentje bodo predstavili svoje rešitve

V Miheličevi galeriji v Kašči danes poteka mednarodno arhitekturno-urbanistična delavnica Kamnitnik, ki jo občina Škofja Loka pripravlja v sodelovanju s Fakulteto za arhitekturo. Študentje bodo v družbi svojih mentorjev predstavili rezultate delavnice, ki se je začela že lani, na njej pa so iskali možnosti, kako urediti območje Kamnitnika, za katero je po občinskih prostorskih načrtih, sprejetih že leta 2004, dolgoročno predvidena pozidava, po tem območju pa bo potekala tudi severna obvozna cesta. Že ob prvih predstavitvah so študentje predlagali zanimive zamisli za ta sedaj še zeleni del Škofje Loke. Stanovanjska naselja in gradnjo družbenih objektov želijo umestili v prostor tako, da bi se lepo zlila z naravnim okoljem in ohranila kar največ zelenja. D. Ž.

Sv. Duh

Zapore zaradi gradnje pri Sv. Duhu

Konec februarja so začeli z deli pri gradnji komunalne infrastrukture pri Sv. Duhu, zaradi česar so potrebne etapne popolne zapore na območju Uršulinskega samostana. Zapore prometa na odseku od križišča z regionalno cesto do samostana bodo potrebne vse do 30. junija, ko naj bi z deli končali. Obvoz je ustrezno označen, posamezna gospodinjstva znotraj prometnih zapor pa bodo obveščena pred izvajanjem del na posamezni etapi. D. Ž.

ŠKOFJELOŠKI PASIJON

Pretaka se pozitivna energija

Prva predstava Škofjeloškega pasijona 2009 bo že konec prihodnjega tedna. Projektna vodja Romana Bohinc je zadovoljna, da se ob tem za Škofjo Loko in Slovenijo pomembnem dogodku pretaka veliko pozitivne energije.

Kako potekajo zadnje priprave na ta dogodek?
"Povedati je treba, da je to dogodek, ki daleč prerašča klasični projekt neprofitnega menedžmenta. Razvilo se je pravcato pasijonsko gibanje, v katerem so glavni in največji sponzorji igralci in drugi prostovoljni sodelavci pasijona. Ključna je vloga prvega med prostovoljci, režiserja Boruta Gartnerja, in vodje organizacije Tomaža Paulusa, sodeluje pa še cela vrsta predanih ljudi, ki jih druži pozitivna energija. Potekajo še zadnje intenzivne priprave na ta veliki dogodek, različna snemanja in intervjuji na različnih medijih doma in v tujini. V teh dneh potekajo intenzivne igralske vaje, priprava prizorišč po mestu se je začela, poteka intenzivno pospeševanje prodaje, prodaja vstopnic in turističnih pasijonskih paketov, pravkar smo končali s promocijskimi koncerti, izvajajo se različna dela, da bo 28. marca vse pripravljeno. Mesto se bo pred predstavami odelo v pasijonske barve, pričakovanje narašča."

Kako pa uprizoritev Škofjeloškega pasijona sprejemajo meščani, saj bo mesto kar osemkrat prizorišče pasijonskih predstav? V kolikšni meri bo moteno njihovo vsakdanje življenje?
"Meščani Škofje Loke bodo v času predstav s Škofjeloškim pasijonom zelo povezani. Že pred časom smo z njimi sklicali sestanek, saj bo zaradi spremenjenih razmer v mestu njihovo življenje malce drugačno, kot je običajno. Meščanom bodo v tem času zagotovljena parkirna mesta, razdelili jim bomo akreditacije, ki omogočajo vstop v mesto, sicer pa smo jih prijazno povabili k ogledu. Poleg tega smo jim razdelili tudi pasijonske svečnike (oblikovalskega studia Jureta Miklavca), ki naj bi jih prižgali ob pasijonskih predstavah. Prebivalcem mestnega jedra smo hvaležni, da sodelujejo z nami in tako pomembno prispevajo k uprizoritvam Škofjeloškega pasijona 2009, za to se jim organizatorji iskreno zahvaljujemo."

Romana Bohinc | FOTO: GORAZD KAVČIČ

Kako osebno ocenjujete dogodek, ki se nam bliža?
"Treba se je zavedati, da gre za dogodek svetovnega formata, da presega meje škofjeloškega in slovenskega in da lahko veliko pripomore k temu, da Škofja Loka postane prepoznavna prav po Škofjeloškem pasijonu, ki je mogoče celo največji procesijski pasijon na svetu. Predstava Škofjeloškega pasijona poteka na izviren način (s procesijo, v kateri sodeluje skoraj 800 igralcev, od tega 80 konjenikov) v izvirnem času (postno-velikonočnem) in na izvirnem kraju (v Škofji Loki, kjer in za katero je bil pasijon v 18. stoletju napisan)."

Kateri dogodki spremljajo pasijon?
"Pomembna spremljajoča aktivnost so pasijonski koncerti z naslovom Stabat mater, ki jih prireja glasbena skupina Capella Carniola. Glasbena vsebina je obogatena z recitali iz pasijona, ki jih izvaja igralka Mija Stopar. Koncerti so že bili v bavarskem Freisingu, v Piranu, Škofji Loki, na Ptuju, v Ljubljani in v Rožu ter Podjuni na Koroškem. Med spremljajočo ponudbo pa naj omenim pasijonske spominke, ki jih bodo prodajali na stojnicah ob prizorišču. Prodajali se bodo le spominki, izbrani s posebnim razpisom. Na stojnicah ob prizoriščih pa bo tudi ponudba kulinarike, povezane s postnim in velikonočnim časom ter z obdobjem iz časa nastanka Škofjeloškega pasijona s poudarkom na lokalni kulinariki. V zvezi s tem smo pripravili tudi dve delavnici, kuharsko in pekarsko. Ponudba teh jedi pa bo na voljo tudi v gostinskih lokalih na vsem Loškem. Lokalna turistična organizacija Blegoš trži tudi pakete, ki poleg ogleda predstave ponujajo vodene oglede nekaterih znamenitosti (tudi Kapucinskega samostana, ki hrani izvirnik besedila Škofjeloškega pasijona). Dogodkov je še več: tako so šli doslej že štirikrat na pot romarji, ki jih vodi Prosvetno društvo Sotočje, ki nosijo sporočilo Škofjeloškega pasijona od ust do ust po slovenskih škofijah in tako skrbijo za njegovo promocijo."

To bo zmaga ljudskega ljubiteljskega gledališča

Režiser Škofjeloškega pasijona 2009 Borut Gartner kljub številnim tveganjem, povezanih s predstavami, ne čuti nobenega vznemirjenja. Zaupa sodelavcem in se veseli srečanja z občinstvom.

Mož, ki (kot nevidni poveljnik) poveljuje armadi prek 700 pešakov in 80 konjenikov, bi lahko rekli za Boruta Gartnerja, režiserja letošnje uprizoritve Škofjeloškega pasijona. Dvajset igralskih skupin je zadnje mesece vadilo na različnih prizoriščih, v začetku marca pa so jih sklicali na prvo skupno vajo. Istega dne so tudi konjeniki vkorakali v mesto, kjer poteka njihova pasijonska pot. Teden dni kasneje so pot, ki morajo prehoditi ob uprizoritvi, preizkusili tudi Adamovi otroci, zbor stotih otrok, ki nastopa v enem od najbolj množičnih prizorov. Množičen je tudi prizor s podobo Smrti, v katerem nastopa 32 konj in je po Gartnerjevem mnenju tudi eden najbolj tveganih, saj so konji ravno v času žrebitve.
"Priprave na pasijon so nekaj posebnega, kakor je posebno tudi naše gledališče. Vsi sodelujoči smo namreč ljubiteljski gledališčniki, ki smo dopoldne (nekateri pa tudi popoldne in ponoči) v službah, zato je bilo obdobje priprav tudi obdobje veliko prilagajanja," je povedal **Borut Gartner.** Sodelavcem je povsem zaupal, pravi, tako da so zadoščala srečanja z vodji igralskih skupin. "Bilo je več srečanj, med drugim smo se z vodji igralskih in konjeniških skupin srečali tudi v kapucinskem samostanu. Pokazali so nam izvirnik Škofjeloškega pasijona patra Romualda Marušiča in bilo nam je v ponos, da smo lahko v roke prijeli nekaj tako pomembnega in dragocenega."
V osmih predstavah Škofjeloškega pasijona se bo zvrstilo 20 prizorov na štirih prizoriščih v Škofji Loki: na Mestnem trgu, pod Gradom, na Spodnjem trgu in pri Kašči. Predstave so dnevne in nočne, režiser opozarja gledalce, naj si s seboj prinesejo nekaj toplega, saj bo na prostem ob koncu marca in začetku aprila še hladno.
"Gledalci lahko spremljajo predstavo z enega prizorišča in od tam vidijo vse. To pa zaradi tega, ker se vsaka od pasijonskih podob s procesijo seli z enega prizorišča na drugo. Na vsakem od prizorišč je statični oder, kjer se odigra del predstave. Prizori se "nosijo" na premičnih odrih. Na njih so igralci posameznih prizorov, odre pa nosijo nosači, nekatere večje pa vozijo konjske vprege. Želimo, da bi bila tudi letošnja uprizoritev kar najboljša rekonstrukcija prve iz 18. stoletja, zato skušamo kar najbolj natančno slediti Marušičevemu izvirniku, torej njegovi režijski knjigi. Ravno zaradi načina uprizoritve je Škofjeloški pasijon nekaj posebnega in unikum med pasijoni, ki jih poznamo iz drugih evropskih držav," pojasnjuje Borut Gartner.
Kako mu uspeva voditi množico ljudi, ki sodelujejo v pasijonu? Gartner pravi, da ob velikem zaupanju, sicer pa so sodelujoči izjemno disciplinirani in motivirani. "Verjamem, da nam bo uprizoritev uspela, kljub številnim tveganjem, povezanim z njo. Največje je zagotovo vreme. Ko sem beležil, kakšno je bilo vreme 2006, ko naj bi bil pasijon, a je bil potem zaradi nesoglasij odpovedan, bi lahko na datume, ki so predvideni sedaj, odigrali vse predstave, 2007 in 2008 pa prav nobene, lani je celo snežilo. Če nam bo vreme letos naklonjeno, bo to zmaga. Sicer pa bo to zmaga ljudskega ljubiteljskega gledališča. Dobra energija se že čuti, sodelujoči bomo dali vse od sebe, da ljudem ponudimo najboljše, kar znamo. Zelo si želimo obiska. Predstava je narejena za ljudi! In v velikonočnem času je lahko zanje tudi velika duhovna obogatitev," poudarja Borut Gartner.

Borut Gartner

Škofja Loka,
od 28. marca
do 19. aprila
2009

škofjeloški pasijon
PROCESSIO LOCOPOLITANA
1721-1999

Postno velikonočni čas

W: http://pasijon.skofjaloka.si

OBČINA ŠKOFJA LOKA, POLJANSKA C. 2, ŠKOFJA LOKA

Škofjeloški pasijon

Izdali so zbornik Škofjeloški pasijon 2009

Sinoči je Muzejsko društvo Škofja Loka predstavilo zbornik Škofjeloški pasijon 2009, ki je izšel kot 19. številka Doneskov Loških razgledov. O njem urednik Alojzij Pavel Florjančič.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - O Škofjeloškem pasijonu je Muzejsko društvo izdalo že več publikacij, v celoti mu je bila posvečena tudi 46. številka Loških razgledov leta 1999, ko je bil prvič vnovič uprizorjen. **Alojz Pavel Florjančič** nam naniza nekaj dejstev iz novejše zgodovine pasijonskih uprizoritev (celo leta 1992 je nekaj slik iz pasijona postavil na alternativni Loški oder loški umetnik Jamnik). Pravi, da se je zgodba o pasijonu, kakršnega uprizarjajo tudi letos, pravzaprav začela leta 1996 s takratno 60-letnico muzejskega društva in je vse odtlej tudi ena od prednostnih dejavnosti društva. S predavanji, razstavami, publikacijami in drugimi dejavnostmi pa društvo v času, ko ni pasijonskih uprizoritev, vzdržuje tako imenovano pasijonsko kondicijo.

A nazaj k 19. številki Doneskov, četrtemu zaporednemu zborniku, ki spremlja letošnjo uprizoritev Škofjeloškega pasijona. Florjančič takole predstavi njihovo vsebino: "Po nagovorih in uvodnih prispevkih urednika, režiserja Boruta Gartnerja in duhovni misli Raniera Cantalamesse sledijo nosilne teme v Pasijonskih doneskih. V njih Jože Faganel razkriva aktualne probleme, dileme in posamezne prak-

Alojzij Pavel Florjančič | Foto: Gorazd Kavčič

tične rešitve pri izgovarjavi pasijonskega jezika izpred tristo let. Matija Ogrin ugotavlja, da je pater Romuald pasijonsko procesijo uprizarjal že leta 1715, v Škofji Loki pa je tradicija pasijona živela že prej. Besedilo samo pa je nastalo med letoma 1725 in 1727. Pomembna je tudi ugotovitev, da se je pasijonska procesija uprizarjala vsako leto do ukinitve v dobi Jožefa II. Darja Thaler prikaže Škofjeloški pasijon kot enega od oblikovalcev identitete Škofjeločanov. Ob dvajsetletnici smrti Tineta Debeljaka, ki je leta 1936 v Škofji Loki po skoraj dvesto letih ponovno oživil Škofjeloški pasijon, je v zborniku ponatisnjeno njegovo temeljno pasijonsko besedilo Škofjeloška pasijonska procesija in razvoj pasijonskih iger sploh.

V Pasijonskih razgledih Romana Bohinc obvešča bralce o Pasijonski hiši, o organizacijskih in informacijskih vidikih priprav na letošnji pasijon, Tomaž Paulus pa, za kaj služi Pasijonski tabor v nekdanji vojašnici. V treh prispevkih poročajo Franc Temelj, Martin Krajnik, Jožica Žnidaršič in Janez Urh o pasijonskih romanjih po slovenskih škofijah. Pasijonski spominski in kulinarika na Škofjeloškem pasijonu 2009 Mojce Ferle so tehten etnološki doprinos k turistični ponudbi pasijonske Loke. Objavljam tudi pasijonsko kroniko v sezoni 2008/2009, Andreja Ravnihar Megušar pa dogajanja v zadnjih dveh letih v Evropasijonu, združenju pasijonskih mest, katerega članica je od leta 2007 tudi Škofja Loka. Razglede zaključuje obsežen prispevek Jureta Svoljšaka Moj predpasijonski čas, kjer obudimo vedenje o pasijonskih dogodkih v preteklosti in zvemo marsikaj manj znanega in neznanega. Na koncu sta v Pasijonskih normalijah dva pomembna dokumenta: listina o vpisu Škofjeloškega pasijona v register žive dediščine in odlok o gledaliških prireditvah Škofjeloškega pasijona. Zbornik na 180 straneh bogatijo izvirne risbe pasijonskih motivov iz uprizoritve leta 1999 izpod mojstrske roke Janeza Plestenjaka."

Ločani na skupščini Europassiona

V nemškem mestu Neumarkt na Bavarskem je od 27. februarja do 1. marca potekala generalna skupščina združenja Europassion, ki združuje več kot sedemdeset evropskih pasijonskih krajev.

Danica Zavrl Žlebir

Neumarkt - Iz Škofje Loke so se skupščine udeležili podžupan **Klemen Štibelj**, **Jurij Svoljšak**, vodja oddelka za družbene dejavnosti, in **Alojzij Pavel Florjančič**, urednik zbornika Škofjeloški pasijon 2009. Ločani so v bavarskem mestu postavili na ogled pasijonsko stojnico s tremi panoji, zloženkami in plakati o letošnji uprizoritvi Škofjeloškega pasijona ter s turistično ponudbo. Na sprejemu udeležencev pri nadžupanu Neumarkta Thomasu Thumannu je podžupan Klemen Štibelj gostitelju izročil priložnostna darila in promocijsko gradivo ter ga tudi osebno povabil na letošnji Škofjeloški pasijon. Sledila je generalna skupščina združenja Europassion, ki jo je odprl glavni organizator Franz Nüsslein, vodil pa generalni sekretar Josef Lang. Sprejet je bil tudi sklep, da bo generalna skupščina Europassiona leta 2021 v Škofji Loki, kar je leta 2007 v Wintrichu že predlagal podžupan Štibelj. Sledile so predstavitve pasijonov, ki jih uprizarjajo letos. Poleg škofjeloškega sta bila predstavljena sta bila tudi pasijona iz Budaörsa in Oberamergaua.

"Zvečer smo se udeleženci zbrali v velikem dvoranskem kompleksu Jurahalle. V "mali" Jurahalle, ki sprejme tisoč gledalcev, smo si ogledali njihov pasijon. Prvotni pasijon je bil iz 17. stoletja in so ga uprizarjali občasno od leta 1772 dalje. Bil je torej nekako sopotnik našega in bil prav tako kapucinskega izvora. Ker ni bil zapisan, ga je po predlogi iz Oberamergaua na novo zapisal German Mayr in so ga prvič izvedli leta 1922. Po drugi svetovni vojni so ga obnovili leta 1959 in ga uprizarjajo v različnih razmakih, zadnje tri v 10-letnih intervalih. Klasično besedilo tvorijo posamezne sekvence Kristusovega pasijona od štirih evangelistov," pravi **Klemen Štibelj**. "Pasijon je z nagovorom uvedel duhovni voditelj pasijona, domači župnik Norbert Winner. Pasijon ima dvajset prizorov. Med njimi izstopajo masovne scene ljudstva (s tehničnim kadrom je več kot 500 udeležencev) in pevcev ter prizori s sinedrijem, sodnim procesom pred Pilatom in Herodom."

O vtisih s srečanja v Neumarktu pa Štibelj dodaja: "Škofjeloška udeležba na zboru članic Evropasijona 2009 je bila uspešna. Predstavili smo Škofjo Loko kot pomembno pasijonsko mesto ter zanimivo pasijonsko in turistično destinacijo. Navezali smo osebne stike s številnimi posamezniki v združenju EP. Pasijonska dejavnost v Neumarktu je množična, kulturno in socialno zelo aktivna ter deluje povezovalno med različnimi družbenimi grupacijami in sloji. Je apolitična, vendar versko naravnana, zato se njeni častni člani ne oblikujejo po politični ali civilno upravni plati, temveč so to ponavadi cerkveni predstojniki. V aktualnem primeru je bil častni pokrovitelj Gregor Maria Hanke, škof iz sosednjega Eichstätta."

Pasijon je popestritev

Po devetih letih bo Škofja Loka spet zaživela s Škofjeloškim pasijonom. Med 28. marcem in 19. aprilom si bomo lahko ogledali osem uprizoritev, ki bodo privabile gledalce od blizu in daleč. | Tatjana Rant

Nežka Čremožnik: "Že tako se v Škofji Loki nič ne dogaja. Sem zadovoljna, da je vsaj nekaj."

Duška Primožič: "Mislim, da je uprizoritev pasijona zelo dobra za promocijo Škofje Loke."

Zvone Novak: "Super se mi zdi, da bo pasijon spet uprizorjen. Sem bil na prvi uprizoritvi."

Irena Frakelj: "Verjetno si ga bom šla ogledat. To je zelo dobra zadeva za Škofjo Loko, za ohranjanje kulturne dediščine in narodne zavesti."

Škofjeloški pasijon

Predvideni datumi uprizoritev Škofjeloškega pasijona 2009

- tiha sobota, 28. marca, ob 20. uri,
- tiha nedelja, 29. marca, ob 16. uri,
- cvetni petek, 3. aprila, ob 18. uri (šolska predstava),
- cvetna sobota, 4. aprila, ob 20. uri,
- cvetna nedelja, 5. aprila, ob 16. uri,
- velikonočni ponedeljek, 13. aprila, ob 16. uri,
- bela sobota, 18. aprila, ob 20. uri,
- bela nedelja, 19. aprila, ob 16. uri.

Uprizoritve Škofjeloškega pasijona

Pasijon je bil v času baroka odigran le nekajkrat (leta 1721, 1727, 1728). V takšni obliki, kot se je izvajal v času zapisa v 18. stoletju, pa so ga v Škofji Loki znova uprizorili leta 1999 in 2000. Kot o pasijonu leta 1999 piše takratni režiser Marijan Kokalj, je sledil režijski knjigi, kakršno je napisal pater Romuald Marušič, napravili so le nekatere reze v podobah in iz trinajstih slik napravili dvajset prizorov. Uprizoritev v letu 2000 je bila pomembna tudi zato, ker je bila odigrana na prelomu tisočletja in v času velike obletnice krščanstva. Procesija je potekala v enakem obsegu kot v letu 1999, vendar na osnovi bogatih izkušenj, ki jih je dala ta uprizoritev. Po letu 2000 pasijon ni bil več uprizorjen. Lani pa je občina Škofja Loka uradni akt o vnovičnih uprizoritvah v letih 2009, 2015 in 2021 sprejela z odlokom o gledaliških uprizoritvah Škofjeloškega pasijona - Processio Locopolitana.

Svečnik odraža duha predstave

Med predstavami Škofjeloškega pasijona bodo na oknih tisočletnega mesta zagorele svečke v posebnih pasijonskih svečnikih, ki so jih za to priložnost podarili meščanom. Svečnik je delo oblikovalskega studia Jureta Miklavca, ki je tudi sicer nosilec celostne podobe Škofjeloškega pasijona. "Svečnik je zelo preprosto in racionalno zasnovan, kakor vse v zvezi s promocijo pasijona. Vsebinsko je predstava tudi zelo primarna, zato smo želeli, da tudi promocijska gradiva odražajo ta duh. Svečnik tako govori isti jezik kot predstava," pojasni oblikovalec Jure Miklavc. Leseni svečnik je zložljiv, ko se ga sestavi, vanj vložimo čajno svečko. Tloris svečnika je v obliki križa, ko pa je prižgan, meče tudi senco v obliki križa. D. Ž.

FOTO: Gorazd Kavčič

Škofja Loka

Pasijon v turistični ponudbi

Škofjeloški pasijon je lahko tudi izjemen turistični produkt, zato v času uprizoritve v LTO Blegoš obiskovalcem ponujajo tako imenovane pasijonske pakete. Gostje lahko izbirajo med štirimi. Baročna Loka poleg vstopnice za ogled Škofjeloškega pasijona ponuja tudi voden izlet po Škofji Loki ter ogleda knjižnice v kapucinskem samostanu in cerkve v Crngrobu, zraven pa sodi še meščansko kosilo v enem od loških lokalov, ki bodo v pasijonskem času prilagodili svojo kulinarično ponudbo. Tisočletna Loka spet obeta sprehod skozi mesto z lokalnim vodnikom, vstopnici za Loški muzej in Nacetovo hišo v Puštalu, pasijonsko obarvano kosilo v eni od loških gostiln in seveda ogled pasijonske predstave. Slednja je rdeča nit vseh turističnih paketov. V paketu Pasijonska Loka je prav tako ogled kapucinske knjižnice, kjer hranijo izvirni rokopis Škofjeloškega pasijona (najstarejšega slovenskega dramskega besedila), sledita pasijonska malica in ogled predstave. Četrti paket Starodavna Loka obeta voden izlet po Škofji Loki z ogledom Rotovža in številnih meščanskih hiš ter Kašče, še enega od biserov srednjega veka, na koncu pa ogled Škofjeloškega pasijona. D. Ž.

Prisluhnil je govorici simbolov

Jure Miklavc je skupaj z Barbaro Šušteršič oblikoval celostno podobo Škofjeloškega pasijona že leta 1999, sedaj pa so njegov oblikovalski studio znova povabili k sodelovanju.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Studio Jureta Miklavca, ki se ukvarja pretežno z industrijskim dizajnom in je že drugo leto zapored dobitnik mednarodne nagrade Red-dot (imenujejo jo tudi oblikovalski oskar), sodeluje tudi v letošnji uprizoritvi Škofjeloškega pasijona. Ko je skupaj z **Barbaro Šušteršič** pred desetletjem oblikoval celostno podobo in bil nosilec promocije, je bilo temeljno vodilo na jasen, preprost in inovativen način prikazati pasijon skozi njegove značilne simbole. Za takratno uprizoritev sta nastala logotip in simbol pasijona. **Jure Miklavc** takole pojasnjuje njun pomen: "Posebnost pasijona je njegov potek, premikanje predstave, ki s svojo uprizoritvijo sklene krog, vrne se na začetek. Krožna osnova predstavlja pot pasijona s trinajstimi podobami (zunanji trni) in sedmimi dodanimi (notranji trni). Prekinitev kroga ponazarja začetek in konec pasijona, širše gledano pa pojmovanje časa v zahodni kulturi. Hkrati krožna oblika predstavlja Kristusovo trnovo krono s svojim močnim simboličnim pomenom. V sredino krone je vstavljen nagnjen križ, ki prav tako nakazuje gibanje procesije, silhueta križa pa stilizirano izriše figuro. Okvir znak likovno poenoti, predstavlja pa prostor, scenografijo, oziroma mesto, kjer je bil (bo) uprizorjen pasijon. S tehniko lesoreza je poudarjen folkloren, ljudski pristop uprizoritve pasijona, hkrati pa je ta tehnika kot likovna izpoved blizu temi in grobi prvinskosti pasijona (trpljenje, žalost, smrt, naturna uprizoritev). Znak kljub tematiki ni turoben. Logotip nakazuje potek procesije s svojo vertikalnostjo. Močan latinski napis predstavlja pot, napis škofjeloški pasijon pa množico igralcev v procesiji. Izbrana tipografija je blizu rokopisu pasijona. Napisa se med seboj povežeta z drobnimi detajli. Tudi barve nosijo močne simbolične pomene. Bela barva je barva čistosti in hkrati smrti in ranljivosti Črna barva je barva zla, pekla in tudi barva spokornosti. Rdeča barva je barva trpljenja, krvi, mučeništva in na drugi strani ljubezni."

Pred desetletjem je bil oblikovalski pristop zelo svež in inovativen. Ker še niso imeli fotografskega gradiva, so prepoznavnost in sporočilnost gradili z ilustracijami, leto kasneje tudi s fotografijami prve uprizoritve. S slednjim je bila zgodba sicer bolj dokumentarna, izgubila pa je nekaj svoje skrivnostnosti. Devet let pozneje se celostna podoba pasijona bistveno ne spreminja, ohranja nekdanje elemente. Sprememba je le v izbiri ene same nosilne fotografije, pove Jure Miklavc. V primerjavi s prvo uprizoritvijo opaža, da je danes na voljo več tehničnih možnosti, tudi organizacija dogodka je zelo profesionalna. Takšna je tudi promocija, ki je naloga studia Jureta Miklavca: z oglasi, plakati, giga plakati, zgibankami, televizijskimi oglasi in obilico promocijskega materiala (majice, zastave, odeje). "Sem oblikovalec, ki skušam obvladati široko polje dela. Naši naročniki so sicer največkrat iz gospodarstva, vendar delamo tudi za področje javne uprave in kulture. To bogastvo različnega da kreativno moč. Način dela oblikovalca je sicer enak, ker pa so izhodišča pri oblikovanju za pasijon drugačna, je različen tudi rezultat. Kot oblikovalec moraš znati prisluhniti naročniku in zanj narediti najboljše, kar lahko," pravi Jure Miklavc o svojem delu za Škofjeloški pasijon.

Jure Miklavc

Romarji vabijo na pasijon

Ločani so že štirikrat poromali v slovenske škofije in tamkajšnjim škofom in vernikom izročili vabila na Škofjeloški pasijon.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Pasijonska romanja prireja Prosvetno društvo Sotočje, ki si je za svoj prvi cilj zastavilo romanje v Štandrež pri Gorici, rojstni kraj avtorja Škofjeloškega pasijona patra Romualda Marušiča. Poromali pa so tudi v škofije Novo mesto, Celje, Maribor in Murško Soboto in konec minulega tedna v Celovec.

"Vsa naša romanja se začnejo z mašo in blagoslovom pri bratih kapucinih v Škofji Loki, kajti kapucini so skrbniki pasijona, ki ga je napisal njihov pater Romuald pred skoraj tristo leti," nam je sporočila **Jožica Žnidaršič** iz društva Sotočje. Skupina 16 romarjev se je 12. marca zjutraj odpravila proti svojemu cilju, Celovcu, ki ga je dosegla naslednji dan ob 16. uri. Srečali so se s člani slovenske župnije, kjer jih je sprejel tudi krški škof Alois Schwarz. Izročili so mu vabilo župana Igorja Drakslerja na pasijon, nato pa so se udeležili dvojezične maše v stolnici. V Škofjo Loko so se vrnili z avtobusom.

Jutri pa se bodo škofjeloški romarji podali še na zadnje romanje, tokrat v Ljubljano, kjer bodo na pasijon povabili paroha pravoslavne cerkve Perana Boškoviča, muslimanskega muftija Nedžada Grabusa in nadškofa Alojza Urana, srečali pa se bodo tudi z županom Zoranom Jankovičem in drugimi predstavniki mestnih oblasti.

Škofjeloški romarji s škofom Aloisom Schwarzem in predstavniki slovenske župnije v Celovcu

Škofjeloški pasijon

Okusili bodo pasijonski čas

Loški gostinci in aktiv kmečkih žena so se s kuharskim mojstrom Andrejem Goljatom učili priprave jedi iz pasijonskega časa.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Ob letošnji uprizoritvi Škofjeloškega pasijona bodo na stojnicah ob prizoriščih in tudi v nekaterih gostinskih lokalih ponudili hrano, ki bo odsevala duha baročne dobe in postno-velikonočnega časa, seveda v sozvočju z načeli sodobnega, zdravega prehranjevanja. Obiskovalci naj bi okusili tudi značilne loške postne jedi, alelujo, loške smojke, postno pecivo, kruh, vzhajan z drožmi, pa tudi praznično pecivo. Pri pripravi pasijonske kulinarike so si pomagali z raziskavo etnologinje Špele Ledinek, k sodelovanju so povabili tudi uglednega etnologa dr. Janeza Bogataja. Loške gostince in aktive kmečkih žena so povabili na delavnice, kjer je slušateljice in slušatelje z znanji o pasijonski kuhi in peki seznanil domači kuharski mojster Andrej Goljat.

Foto: Gorazd Kavčič

Andrej Goljat je dolga leta kuhal za protokol, zadnja leta pa se v svoji šoli kulinarične umetnosti ukvarja zlasti s prenašanjem kuharskega in pekarskega znanja na druge. Izobražuje po vsej Sloveniji, delal je z obrtnima zbornicama na Gorenjskem in Primorskem. Sicer pa je Goljat tudi avtor ducata knjig s področja kulinarike, sodeluje pa tudi z revijami s tega področja. Na pasijonskih kulinaričnih delavnicah, ki se jih je udeležilo okoli 35 slušateljev, so se z recepti vrnili v čas baroka, ko je nastal tudi Škofjeloški pasijon. Andrej pravi, da so iskali kompromis med tistim, kar se je kuhalo in peklo tedaj, in med zahtevami današnjega časa. V tistih časih so poznali drugačne začimbe, kvasa za peko niso poznali, pač pa so pekli kruh iz kislega testa ali z drožmi, tudi sladkorja niso uporabljali, pač pa so sladili z medom. Tudi potice ne sodijo v tisti čas, pravi Andrej Goljat, vendar so jih na delavnicah kljub temu pekli, pa tudi špehovko in ocvirkovko, pa ocvrto pecivo od mišk do flancatov. Temelj kuharske delavnice so bile slovenske narodne jedi. "K tem jedem se danes spet vračamo, saj že veliko ljudi upošteva načela bio ali vegetarijanske prehrane. Vendar zgolj teh preprostih jedi gostinci ne morejo ponuditi, loške smojke, aleluja ali loška medla so denimo lahko za degustacijo, za predjed ali prilogo k siceršnjim jedilnikom," pravi Andrej Goljat. Med jedmi, ki jih zasledimo v skriptah za pasijonske jedilnike, tako najdemo samostansko mešanico s pečenico ali meseno kuhano klobaso, kurjo obaro z ajdovimi žganci, koštrunovo enolončnico z zeljem in čičeriko, ješprenovo zeliščno juho, fazanovo meso v jetrni omaki, pečena svinjska rebra, suho "župo" z močnikom, postrvje zvitke v marinadi, zavitek s kislim zeljem, gluhi štruklji, ajdovi orehovi štruklji ali s suhim sadjem, jabolčni kuhan štrukelj s piro in cimetovo omako ... in še več je zanimivih jedi iz pasijonske ponudbe. Golaž, divjačina, ribe, tudi žabe so jedi, znane iz preteklosti, ki sodijo tudi v današnji čas. Možnosti za oblikovanje pestre pasijonske ponudbe je dovolj, vprašanje pa je, kako bodo za to priložnost poprijeli gostinci.

"Vžiganice" so pasijonski spominek

Nič ni značilnejšega za velikonočni čas, kot so jajca, okrašena na ta ali oni način. Vžiganice Matevža Maretiča, lesena jajca, ki jih krasi s točkovno pirografiko, so med spominki, izbranimi za Škofjeloški pasijon.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Doslej je **Matevž Maretič** s posebno tehniko vžiganja na les okrasil že okoli petsto jajc. Prvikrat jih je pred leti predstavil na razstavi na Fari, pozornost pa so zbudila tudi v drugih slovenskih krajih, vsako leto jih denimo postavi na ogled tudi na Sveti Gori. Lesena jajca (različne vrste lesa jim dajo tudi različno barvo) Matevž kupi, nato nanje zariše vzorec, potem pa s tehnikom točkovne pirografike vzorec postopoma izpolni. Če imamo v Sloveniji pisanice in remenice, naj bodo tako okrašena jajca vžiganice, se je odločil umetnik in izvirnim izdelkom dal tudi izvirno ime. Pokazal nam je, kako poteka njegovo delo. Ima poseben električni aparat, ki ga mu je izdelal sodelavec, riše pa z žarečo kovinsko nitko na koncu držala. Pravi, da ta način pozna še iz osnovne šole.

Matevž Maretič s posebno tehniko vžiga vzorce v lesena jajca. I Foto: Gorazd Kavčič

"Prve pirhe, pobarvane s čebulnim listjem, sem začel krasiti tako, da sem vzorec jedkal s solno kislino. Na ta način barvo odvzemaš, z vžiganjem v les pa jo dodajaš," pravi Matevž Maretič. Doslej je okrasil že kakih petsto jajc, vsako je drugačno. S tem početjem se ukvarja za konjiček, prijatelji pa so ga pred leti nagovorili, da svoje izdelke tudi pokaže na različnih razstavah. Letos pa se je odzval razpisu za izdelavo izvirnega pasijonskega spominka. Udeležil se je delavnic, ki so potekale pod vodstvom etnologa dr. Janeza Bogataja. Najprej je želel za spominek ponuditi jajca, v katera bi vžgal pasijonski simbol in logotip, z njimi pa bi predstavil celotno zbirko pasijonskih prizorov. Vendar se je etnologu tak izdelek zdel preveč dokončen, veliko bolj je bil navdušen nad njegovimi vžiganicami. To je namreč avtorsko delo, s pasijonskimi spominki pa so iskali nekaj izvirnega. Tako so v zadnjih tednih pod Matevževimi rokami nastajale vžiganice (kakih sto jih je izdelal posebej za pasijon), ki jih bo ponudil skupaj s podstavkom in lično škatlico. Le uradno potrjeni pasijonski spominki bodo lahko naprodaj ob prizoriščih pasijona. S tehniko vžiganja v les pa je šel Matevž še dlje: izdeluje namreč tudi izžgane čipke. Na furnir nariše vzorec in ga potem izžge, izdelek pa je res podoben klekljani čipki.

Knjiga "Gorenjska Vodnik"
predstavlja Gorenjsko na 312 straneh.
Vsebuje 2000 fotografij, 50 kvalitetnih zemljevidov
in podrobnih opisov lepot gorenjske pokrajine
v slovenščini in šestih svetovnih jezikih.

Cena enega vodnika je 29 EUR + poštnina.
Naročniki Gorenjskega glasa imajo 10-odstotni popust.

Naročanje: po telefonu št. 04/201 42 41 ali po e-pošti: narocnine@g-glas.si

Gorenjski Glas

Vsakemu novorojenčku*
za še lepši začetek podarimo knjigo
in bon v vrednosti 20 €

Naš otrok
Praktični priročnik za starše

* Rojeni v porodnišnici Kranj in Jesenice
www.gbkr.si, www.gorenjskiglas.si, www.narava.si

Gorenjska Banka
Banka s posluhom

Naš otrok
Praktični priročnik za starše

Za naročnike Gorenjskega glasa,
ki imajo otroka ali vnuka rojenega
v letu 2008, 50% popusta.

Knjigo lahko naročite na: 04 201 42 41 ali narocnine@g-glas.si

Cena knjige:
29 € + poštnina
Cena knjige
s popustom:
14,50 €
+ poštnina

Založba narava
Gorenjska Banka
Banka s posluhom
Gorenjski Glas

Kultura

Bogato koncertno leto

Bogat cikel koncertov v čast štirim svetovno znanim skladateljem

Igor Kavčič

Tudi v Škofji Loki niso spregledali letošnjih štirih skladateljskih obletnic, 350-letnice rojstva Henryja Purcella, 250-letnice smrti baročnega skladatelja Georga Friedricha Händla, 200-letnice rojstva romantika Felixa Mendelssohna-Bartholdyja in 200-letnice smrti klasicista Josepha Haydna. Preko celega leta jih bodo zaznamovali z Mednarodnim ciklom koncertov 2009, ki so ga poimenovali tudi Glasbeno leto evropskih skladateljev. Poleg domačih izvajalcev so k sodelovanju povabili Škofji Loki partnerska mesta, ki so se z veseljem odzvala projektu. "Projekt predstavlja noviteto v škofjeloškem prostoru, saj želimo v domače kulturno dogajanje vključiti tudi izvajalce kulturnih dejavnosti in projektov naših pobratenih občin," je povedala koordinatorka programa mag. Andreja Ravnihar Megušar. Po predavanju prof. Domna Marinčiča, ki je poslušalcem približal delovanje in življenje Georga Friedericha Händla, je cikel koncertov odprl domači Komorni pevski zbor Aeternum pod vodstvom Aca Bišćevića.

Foto: Tina Dokl

"Program sem izbral priložnosti primerno, z željo navdušiti tako strokovno kot tudi laično publiko. Hkrati sem v nastop vključil čim več različnih instrumentov in solistov," je povedal dirigent Bišćević in se hkrati zahvalil predsednici zbora Andreji Urh, ki je odlično poskrbela za vso organizacijo koncerta. Na Gorenjskem so tako zahtevni projekti s tako minimalnimi sredstvi sicer prava redkost. Na koncertu so se namreč predstavili tudi solisti. "Izbral sem dve škofjeloškemu občinstvu poznani sopranistki, Martino Burger in Barbaro Tišler, prvič pa smo gostili kontratenorista, mojega znanca Roba Cuppensa, ki je posebej za koncert prišel iz Belgije," je povedal Aco Bišćević, ki je skupaj s slednjim lani poleti pel tudi v Svetovnem mladinskem zboru na olimpijskih igrah. Koncert v Stari Loki je bil dobro obiskan in odzivi navdušujoči.

Kot je povedala Ravnihar Megušarjeva, se bo cikel koncertov nadaljeval s srečanjem glasbenih šol iz Freisinga (Händel), Celovca (Haydn) in Škofje Loke ter Mednarodnim festivalom pihalnih orkestrov. V Cikel so se poleg Koralnega zbora Akademije za glasbo pod vodstvom prof. Toneta Potočnika vključili tudi ženski pevski zbori, ki bodo obeležili 200-letnico rojstva romantika Mendelssohna, cikel pa se bo zaokrožil s koncertom škofjeloškega pevskega zbora Lubnik skupaj s pevskim zborom iz pobratene občine Sele na Koroškem. Sklepni dogodek koncertnega cikla bo slavnostni program ob 60. obletnici Glasbene šole Škofja Loka.

Pogledi na tisočletno mesto

V Galeriji Loškega gradu je na ogled fotografska razstava z naslovom *Pogledi na tisočletno mesto*, v okviru katere so predstavljene fotografije avtorjev, ki so se zbrali pred 35 leti, ko je Škofja Loka praznovala 1000-letnico, in na črno-beli film zabeležili takratni utrip, arhitekturo in okolico mesta. Predstavljena so dela fotografov: Vladimirja Furlana, Janeza Kališnika, Milana Kumarja, Jožeta Mallyja, Marjana Pfeiferja, Vlastje Simončiča, Marjana Smerketa in Miroslava Zdovca. Razstava bo na ogled vse do 3. maja. I. K.

GG naročnine
04/201 42 41, e-pošta: narocnine@g-glas.si
www.gorenjskiglas.si

Jesen je, ko zaživim

Zakaj ima sliko Matterhorna na notranji strani vhodnih vrat, jo vprašam, pa mi odgovori, zato, ker je preprosto lep. Neža Maurer, tudi ljubiteljica gora, predvsem pa ena najbolj priljubljenih pesnic današnjega časa in seveda Slovenka leta 2008.

Igor Kavčič

Neža Maurer v petek, 13. marca, na svojem domu v Škofji Loki | Foto: Igor Kavčič

Zadnji mesec in pol, odkar ste bili razglašeni za Slovenko leta 2008, je zanimanje medijev za vas izjemno naraslo, bržkone pa vam tudi znanci in prijatelji na to temo želijo stisniti roko. Kako na lastni koži občutite naslov, je naporno?

"Zame je vsa ta nenadna velika pozornost predvsem telesni napor. Če bi jih imela 60, bi bilo verjetno precej lažje, pri mojih letih pa me vse te stvari kar precej utrudijo. Ravno danes sem bila pri zdravniku, ki mi je zelo v pomoč. Dobro me pozna in ni le tisti, ki bi me okregal, kaj smem in kaj ne, ampak mi v prvi vrsti zna svetovati, kako in kaj. Sreča je tudi, da dosti spim. No, mislim, da bom preživela tudi "Slovenko leta"."

Slovenka leta ni literarna nagrada, kakršnih je v preteklosti na vaš naslov prispelo že kar nekaj, pa vendarle, ljudje so za vas v prvi vrsti glasovali zato, ker jim je všeč vaša poezija. Zmagale so torej vaše pesmi, pa čeprav ne gre za nagrado stroke ...

"O pomenu nagrade boste najbrž vi vedeli več. Imam občutek, da je to nagrada, ki nekoliko prebudi ljudi, da nekako izglasujejo svojo voljo. Saj me ljudje poznajo in se najbrž ne sliši samohvalno, če rečem, da so tudi že prej vedeli zame, ampak to, kar se dogaja sedaj, je, kot bi zavrelo mleko. Včasih gre čez. Sicer pa je bilo zanimivo. Na podelitev so ljudje v podpis prinesli moje prejšnje knjige in želeli, ena gospa me je prosila, če ji neko mojo pesem lastnoročno napišem na papir ..., ni manjkalo takih in drugačnih prebliskov zavoljo tega naziva. Vem, da bo potem tudi to minilo, vedeli bodo, da je to enkrat bilo, in življenje bo teklo naprej. Največja sreča je, da se je to zgodilo v času, ko je izšla moja zadnja zbirka pesmi."

Pa vendarle, ne boste rekli, da vam velika pozornost ne godi?

"Lagala bi se, če bi rekla, da ne. Hkrati pa imam srečo, da sem tak človek, da me zaradi tega ne "nosi". Morda bi bilo pri tridesetih drugače, takrat si namreč lahek kot balon. Zdaj je drugače. Vem, kakšna so razmerja med ljudmi v družbi, vem, kakšni so pogledi, predvsem književnikov, na te stvari. Seveda me vedno zanima, kaj menijo drugi književniki, čeprav je res, da pišem za vse ljudi ne le za ozek krog strokovne javnosti. To imam tudi vedno pred sabo in me tudi ne dotolče, če mi rečejo, ti pa tako ljudsko pišeš. Ne pišem načrtno tako, preprosto je tak moj način, saj vselej izhajam iz sebe, iz svojega čutenja ..."

Menite, da so ženske vendarle tudi prevladujoče bralke vaših pesmi?

"Moških bralcev skorajda ni, ne samo za moje pesmi, tudi sicer vas je občutno manj. To opažam že v knjižnici, ko vidim, kdo prihaja po knjige in koliko jih vzame. Celo pesniški kolegi vedno ne poznajo mojih pesmi. Nekdo je napisal nekaj podobnega, kot jaz že pred leti, pa tega sploh ni vedel. Saj ne, da bi delali krivico, ampak v naši družbi še vedno več priznanj za svoje delo dobivajo moški."

Se kdaj zalotite, da pišete drugače za ženske kot za moške?

"Mislim, da moja poezija ne dela nobenih razlik med spoloma. Češ tega pa moški ne bi smeli brati. Mogoče sem v svojih začetkih imela nekaj takih, takrat so rekli, neprimernih pesmi, ki so šle zelo naravnost ..."

Kadar je pesnik v formi in lahko piše in piše ..., kdaj ve, da je pesem končana?

"Na policah imam nekaj debelih rokovnikov, v katere si delam zapiske. Kako desetino tega, kar napišem, kasneje pretipkam, ostalo nedokončano ostane v zvezkih, če bi kdo pregledal in našel še kaj. Sicer nerada popravljam, res pa je, da včasih pride novo doživetje in se spomnim, da sem na to temo že imela kaj zapisanega. Takrat poiščem pesem in lahko v trenutku dodelam pesem. Ponavadi se to zgodi po dveh letih ..."

Vam pomlad daje večji navdih pri pisanju?

"Jaz imam najraje jesen in to 150-odstotno raje. Večinoma pravijo, a ni jesen žalostna, vse odhaja, umira ..., sama pa dodajam, da umira v takem sijaju, da je to kot pravljica. Sama jeseni povsem zaživim. Pomladi pa se malce bojim, ker je tako nasilna, na neki način od tebe zahteva, da si mlad, da imaš v sebi polno moči ..."

Napada iz vseh koncev ...

"Dobesedno. Spomladi ni nastalo veliko mojih pesmi. Več jih napišem v jesenskem času. Če bi človek končal svoje življenje s takim sijajem, kot se končuje leto, bi bilo to prelepo."

Ko ste prejeli nagrado, sem si, kot najbrž mnogi Gorenjci, dejal "naša je" ... Kako ste pravzaprav vi "zašli" v Škofjo Loko?

"Po naključju. Ko sem se upokojila, sem se odločila, da si poiščem stanovanje in hišo, v kateri sem bivala več kot 30 let, prepustim otrokoma. Med drugim sem dala tudi oglas v Gorenjski glas in sprejela sem edino ponudbo z Gorenjskega, ki je bila prav v Škofji Loki. Od tega je že skoraj dvajset let."

So vas mesto Škofja Loka in ljudje sprejeli? Se dobro počutite tukaj?

"Zdaj mislim, da mogoče pa le. Čeprav ljudem spočetka nisem bila ravno blizu, pa se mi sedaj zdi, da me Ločani upoštevajo, da me prenašajo, mogoče me imajo tudi radi. Počasi se te navadijo, bolj kot si star, manj si nevaren. Spomnim se, kako sem nekoč slišala dve ženski, ki sta se pogovarjali, češ ponoči se je sama sprehajala po mestu, ta je pa zmešana ali kaj ... Nekateri so si kaj take ga težko predstavljali, a smo se z leti najbrž navadili drug na drugega. Rada imam Škofjo Loko in bi jo zelo pogrešala, če bi šla kamorkoli drugam."

Na pesniškem večeru zadnjič v Kašči so ljudje stali "na vratih", tako veliko poslušalcev je prišlo ...

"Takrat sem bila tudi sama čisto iz sebe. Tokrat so pa res pokazali veliko zanimanje zame in za moje pesmi. Loka ima nekaj čudovitih ljudi, no, pa tudi kakšnega manj čudovitega. Eden od čudovitih je nedvomno Marko Črtalič, ki je zame neskončno dragocen prijatelj. Že od vsega začetka ga je zanimalo, kaj pišem. Ko sem bila pred leti v bolnišnici, sem mu, preden so me odpeljali, prepustila moje pesmi, če bi bil tako dober, da bi opravil izbor za morebitno zbirko izbranih pesmi. In ko sem se vrnila, sem ga vprašala, ali je mogoče kaj pogledal, pa je dejal, da ima izbor za prvo knjigo pravzaprav že gotov. Kasneje je uredil tudi drugo knjigo. Pri ljudeh imam sicer rada bolj naravnost in nekaj ostrine, pohlevnost slabše prenašam."

Tudi moških, ki vse naredijo, ne ...

"Naredijo že lahko, ampak, da vse potrdijo, to pa ne."

Ko nekoliko pojenja prekipevajoče mleko "Slovenke leta", kot ste povedali, že vidite, kje vas čakajo naslednje pesmi?

"Zdajle ne vidim prav nobene pesmi. Poskušam samo preživeti, ha ha. Hkrati pa varujem moči za nove pesmi. Včasih sem zelo rada hodila v gore, zdaj to odpade, mislim pa, da bom poleti šla za kakšen teden na Blegoš."

Kultura

Govor ob odprtju fotografske razstave

Pogledi na tisočletno mesto

Loški muzej Škofja Loka
Grajska pot 13
4220 Škofja Loka
Tel.: 04/517 04 00
Fax: 04/517 04 12
e-mail: loski.muzej@guest.arnes.si
www.loski-muzej.si

Dr. Stojan Pelko, državni sekretar na Ministrstvu za kulturo RS

Fotografija je bila zame vedno **podoba misli.** Nikoli ne kaže samo tistega, kar vidi, ampak tudi **tistega, ki gleda.** Zato ima, kot bi rekel Wim Wenders, vsaka kamera vedno **subjektiv in objektiv.** In ker je vedno tudi podoba misli tistega, ki gleda, postane **podoba dobe.** Ko jih gledamo, ne zvemo samo, kako so živeli ljudje, kraji ali krajine, ampak tudi, **kako so avtorji videli svet.** Zato gotovo ni naključje, da je Škofja Loka, ko je slavila 1000-letnico, prav fotografijo in fotografe prosila za uslugo, da malo pogledajo okrog po prostoru - **in rodili so se *Pogledi na tisočletno mesto*.** V resnici so gledali **skozi čas** - in nam pustili sledi, da jih še danes občudujemo. V tem je morda največji šarm *camere obscure:* en snop svetlobe gre za hip skozi mračno sobo, skozi obskurno kamro, pa je vse drugače, na tej in oni strani.

V tem pomenu je fotografija ne le **hčerka** renesančne perspektive in novodobne optike, ampak še kako tudi **razsvetljenstva** v njegovem temeljnem bistvu: *Sapere aude, Drzni si vedeti, drzni si misliti.* Fotografija nam kaže, da prostor-čas, pisano z vezajem, kot ena nedeljiva celota, res obstaja - a če ga hočemo spreminjati, moramo najprej pošteno premisliti.

V času, ko je Škofja Loka leta 1973 in 1974 dobesedno gledala tisoč let nazaj, sem sam v temnici Osnovne šole Katja Rupena v Novem mestu razvijal svoje prve fotografije. Zato so imena, kot je **Vlastja Simončič,** tudi imena mojega otroštva. Kdor je fotografijo izkusil v temnici, še manualno, ne le avtomatsko in digitalno, ta malenkost lažje razume, da **imajo vse reči pozitiv in negativ;** pa tudi, da če hočeš kaj **fiksirati,** moraš prej to **razviti,** še prej pa **osvetliti, pojasniti!** Pa smo spet pri razsvetljenstvu, le da je vmes hčerka des Lumieres (kot pravijo razsvetljenstvu Francozi) postala mama: brez mame fotografije ne bi bilo filma, ali če hočete, **brez Daguerrea ne bi bilo Lumierea!** Zato mi dovolite, da posebej omenim še drugega avtorja te razstave, **Janeza Kališnika,** saj s svojim opusom najlepše dokazuje to sorodstvo in to sorodnost med fotografijo in filmom. Mojster fotografije je med drugim podpisal enega najbolj ekspresivnih slovenskih filmov vseh časov, *Ples v dežju*. Poglejte njegovo fotografijo dvorišča, ki je tudi v katalogu: je kot kombinacija dveh Hitchcockovih filmov, *Dvoriščnega okna in Vrtoglavice!* Če se poglobite vanjo, za hip zgubite orientacijo, spredaj in zgoraj se zamajeta, porodi se hip dvoma. *Chiaro-scuro,* negativ-pozitiv, zgoraj-spodaj ... v trenutkih podobarske banalizacije sveta fotografije ne gre kar tako kriviti za vse zlo, še kako je lahko naša **zaveznica v razumevanju kompleksnosti sveta.**

Ravno zaradi tega, ker sili k misli, ker vzbuja dvom, ker uči kompleksnosti, **ji tudi nova ekipa na MK namenja posebno pozornost.** V kulturni vzgoji bomo namenili več sredstev za učenje pogleda, v strokovni komisiji za razpise smo ji dali večjo težo, z razmislekom o statusnem preoblikovanju pristojnega muzeja za arhitekturo, oblikovanje in fotografijo razpiramo nove možnosti za tehtnejše raziskovalno in muzejsko delo, predlagali pa bomo tudi, da bi za vse novogradnje iz državnega proračuna uvedli obvezno likovno opremo, s čimer bi tudi fotografiji odprli nov trg in nove gledalce. Če lahko gradimo **ekološko vzdržno, lahko tudi kulturno zgledno!** Kajti vsaka podoba na steni je kot okno: razpre pogled, širi obzorje, gleda na obe strani, na ven in na noter, je objektiv in subjektiv hkrati.

Od leve proti desni: predsednik Državnega sveta Blaž Kavčič, državni sekretar za kulturo dr. Stojan Pelko, Jana Mlakar, direktorica Loškega muzeja Škofja Loka, fotografa Marjan Smerke in Miroslav Zdovc, dr. Sarival Sosič, pisec besedila v katalogu, in Boštjan Soklič, kustos razstave

Zimske muzejske igre - Stari vrh 2009

Mojca Šifrer Bulovec

Slovensko muzejsko društvo in Loški muzej Škofja Loka sta letos organizirala Muzejske zimske igre - Stari vrh 2009. V ponedeljek, 9. marca, so se zbrali muzealci iz sedemnajstih slovenskih muzejev na Starem vrhu, kjer jih je pričakal pravi snežni metež. A to jih ni spravilo v slabo voljo. Ob 10.30 so se zbrali na startu veleslaloma na Greblci, od koder so se brez strahu pognali v dolino. Razvrstili so se v štiri kategorije: Mladenke nad 40 in mlajše mladenke pod 40 let; mladinci nad 45 in mlajši mladinci pod 45 let. Na startu je bilo prijavljenih 66 tekmovalcev, startalo pa jih je 52. Ob progi so jih bučno spodbujali tisti, ki so smučke "pozabili" doma ali pa so se pripravljali na kros, ki je zaradi slabih razmer žal odpadel. Ob 13.30 so se malce premraženi, a zadovoljni zaradi dobre smuke, zbrali v koči na Starem vrhu, kjer je predsednik Slovenskega muzejskega društva dr. Andrej Smrekar razglasil rezultate:

Mladenke nad 40 let:
1. Jana Mlakar, Loški muzej Škofja Loka
2. Maja Bogataj, Tehniški muzej Slovenije
3. Jana Šubic Prislan, Goriški muzej

Mlajše mladenke do 40 let:
1. Jelena Justin, Gorenjski muzej Kranj
2. Adela Ramovš, Slovenski etnografski muzej
3. Simona Tripkovič, Muzej narodne osvoboditve Maribor

Mladinci nad 45 let:
1. Lojze Ferenc, Loški muzej Škofja Loka
2. Zlatko Kresnik, Muzej narodne osvoboditve Maribor
3. Milan Žižmond, Goriški muzej

Mladinci do 45 let:
1. Gregor Kos, Slovenski etnografski muzej
2. Boštjan Pogorelc, Narodni muzej Slovenije
3. Tadej Trnovšek, Muzej krščanstva

Podelili so tudi ekipne nagrade, kjer so bili rezultati naslednji:
1. Loški muzej Škofja Loka
2. Slovenski etnografski muzej
3. Gorenjski muzej Kranj Muzej narodne osvoboditve Maribor

Ker pa je na muzejskih igrah važno sodelovati in ne zmagati, so podelili "polže" tistim, ki so se razvrstili na rep razpredelnice.

Zmagovalca v svojih kategorijah: Jana Mlakar in Lojze Ferenc iz Loškega muzeja

Mladenke nad 40 let: Jana Šubic Prislan, Goriški muzej (3. mesto), Jana Mlakar, Loški muzej (1. mesto) in Maja Bogataj, Tehniški muzej Slovenije (2. mesto)

Ekipni zmagovalci: Gorenjski muzej Kranj in Muzej narodne osvoboditve Maribor (3. mesto), Loški muzej (1. mesto) in Slovenski etnografski muzej (2. mesto)

Sociala

Škofja Loka

Miha Murn na čelu otroškega parlamenta

Foto: Gorazd Kavčič

Miha Murn iz osnovne šole Ivana Groharja, ki je vodil že občinski otroški parlament v Škofji Loki, bo v ponedeljek, 23. marca, predsedoval tudi nacionalnemu otroškemu parlamentu. Na njem se bodo zbrali otroški poslanci iz vse Slovenije in razpravljali o ljubezni in spolnosti. To bo že devetnajsti otroški parlament, Miha pa je menda prvi z Gorenjskega, ki je bil med vrstniki izbran za vodenje nacionalnega parlamenta. D. Ž.

NETVIZIJA D.O.O., CESTA 20. JULIJA 2 C, ZAGORJE OB SAVI

Od božičnice je ostalo le sedem evrov

Na Škofjeloškem je bila socialna slika doslej manj temna kot kje drugje na Gorenjskem, sedaj pa kaže, da gospodarska kriza tudi tukajšnjemu prebivalstvu ne bo prizanesla.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Na Loškem je bila zaposlenost visoka, odpuščanj še niso čutili. Da je tudi na tem koncu kriza že zamahnila z repom, pa kaže porast zanimanja za socialne pomoči na centru za socialno delo. Če so jih prej izplačali od 200 do 250, jih sedaj 300, je za prva dva meseca dejala direktorica centra Ivana Erman Košir. Na krizo so sicer pripravljeni, skupaj s humanitarnimi organizacijami in občino iščejo možnosti, kako pomagati, če bo nastopila hujša kriza. Za sedaj je še ni čutiti: prvi je navadno pritisk na zavod za zaposlovanje, ko ljudje izgubijo delo. Ko se tam izteče nadomestilo in če ne najdejo drugega dela, pa zaprosijo za socialno pomoč.

Kako težko nekateri preživijo, kažejo prošnje, ki jih ljudje naslavljajo na Karitas in Rdeči križ. Invalidski upokojenec prosi za denar, da si bo lahko kupil drva. Spet drugi zapiše, da ima le 150 evrov podpore (del jo mu najbrž odtegnejo zaradi dolgov) in da s tem ne more živeti. Tretji prosi za 300 evrov, kolikor jih dolguje za elektriko, saj položnic ne more plačati. O zaostankih pri plačilu položnic toži tudi mož, čigar žena je veliko na bolniški in ima nizke prejemke, plačevati pa morata tudi hčerin študij. Samohranilka z dvema otrokoma je brez službe, vsi trije živijo le z otroškimi dodatki. Enega od prosilcev so k Rdečemu križu poslali v podjetju, ki mu človek že dlje časa dolguje najemnino za stanovanje. S tožbo bodo še počakali, pravijo. Mož pa je v dopisu potožil, da mu je od božičnice ostalo le sedem evrov, ker je z ostalo plačal nakopičene položnice. Takšnih zgodb je še veliko, pravi sekretarka RK v Škofji Loki Marjeta Žagar, humanitarne organizacije pa lahko ljudem pomagajo, če imajo tudi same sredstva. Paketi s hrano (na Škofjeloškem jih razdelijo po 40 na mesec, dvakrat letno pa jih je iz evropskih zalog deležnih okoli 200 socialno najbolj ogroženih gospodinjstev) so najpogostejša pomoč, pri denarju pa so tudi sami odvisni od donatorjev. Teh je v krizi manj, kar se čuti tudi pri humanitarnih akcijah. V Škofji Loki so z bivalnima kontejnerjema na območju nekdanje vojašnice poskrbeli tudi za brezdomce. Tudi tu se utegne pokazati večja potreba, saj lahko nekateri ljudje, ki ne bodo mogli več plačevati stanarine in drugih stroškov, ostanejo brez strehe nad glavo. Zato bi kazalo razmisliti o še kakšni lokaciji in še kakšnem kontejnerju, meni Žagarjeva.

Foto: Gorazd Kavčič

Ljudem v največji socialni stiski zmanjka tudi za hrano, zato hodijo po pakete k humanitarnim organizacijam.

Minka Demšar, socialna delavka iz Centra za socialno delo Škofja Loka

Ko sem star in potrebujem pomoč

Ob stanju, ko sami zmoremo poskrbeti zase, za zadovoljevanje vsakodnevnih osnovnih potreb zaradi starosti in z njo spremljajoče bolezni, se moramo odločiti, kje bomo dobili ustrezne informacije o različnih oblikah pomoči v domačem okolju oziroma v institucijah.

Osnovni motiv mojega dolgoletnega dela na področju varstva starejših je, da poskušam sodelovati pri opredeljevanju vrste pomoči in zagotavljanju izvajanja ustrezne oblike pomoči onemoglemu starostniku v domačem okolju. Vsekakor pa prihaja do raznovrstnih stanj starostnikov, ki posamezniku kljub aktiviranju raznih služb, ni možno zagotoviti zadovoljive oskrbe doma in je potrebno urediti bivanje v instituciji.

V navedenem sestavku bi se rada dotaknila le nekaj težav pri zagotavljanju institucionalnega varstva starostnikov, ki živijo na območju Upravne enote Škofja Loka in tako obliko pomoči nujno potrebujejo. Na tem območju živi 41.710 prebivalcev, od teh je 6.425 starejših od 65 let, kar znaša 15,4 odstotka. Edina ustanova za zagotavljanje institucionalnega varstva je Center slepih, slabovidnih in starejših, ki pa ima samo 132 postelj namenjenih za starejše občane, ki potrebujejo to obliko pomoči. Kot je bilo že večkrat objavljeno, je čakalna doba za sprejem v navedeno institucijo leto, dve ali več, odvisno od stanja in potreb posameznika, ki tako obliko pomoči potrebuje.

Pobudo za urejanje zavodskega varstva najpogosteje prihaja od svojcev in zdravstvenih služb - patronažne službe, socialnih služb bolnic ... Ponavadi gre za nujne primere in po možnosti takojšnje rešitve oziroma nastanitve v dom. V prvih razgovorih starejše - bodoče uporabnike institucionalnega varstva, njihove svojce seznanimo z možnostmi, kje so posamezni socialni zavodi, ki imajo proste kapacitete in tako možnost takojšnje nastanitve, kakšni so postopki, da lahko nekdo pride v institucionalno varstvo, plačilo oskrbnih stroškov. Že ob podajanju informacij, kje so možnosti nastanitve, nekaterim zastaja dih. Trenutno je stanje tako, da je območje Gorenjske in ljubljansko območje močno podhranjeno pri ponudbi prostih postelj v domovih. Posebno slabo stanje je na negovalnih oziroma bolniških oddelkih in oddelkih za stalni nadzor. Za tovrstno obliko varstva je največje povpraševanje, saj so na te oddelke sprejeti ljudje, ki potrebujejo za normalno funkcioniranje celodnevno varstvo in nadzor. Na bolniških oddelkih potrebujejo pomoč pri opravljanju, osnovnih življenjskih funkcij, to je pri hranjenju, oblačenju, obuvanju sezuvanju, pri osebni higieni, pri odvajanju itd.

Postopki za sprejem v institucionalno varstvo kjerkoli po Sloveniji so podobni. Potrebno je poslati izpolnjeno prošnjo za sprejem v institucionalno varstvo z zdravniškim mnenjem, ki ne sme biti starejše od 30 dni. Pomembna priloga je tudi način plačevanja oskrbnine v domu. Vsak posameznik, ki je nameščen v zavodsko varstvo, stroške te storitve plačuje s svojimi prejemki. Če pa njegovi mesečni prejemki ne zadoščajo za poravnavo celotnih stroškov, pa se to doplačilo lahko krije na različne načine. Kot prvi naslednji nastopijo tisti zavezanec oziroma zavezanci, ki so na podlagi kakršnega koli pravnega posla - pogodbe ali sklepa o dedovanju dolžni poskrbeti za onemoglega starostnika. V kolikor ta oseba nima teh oseb, ima pa otroke, so le-ti dolžni poskrbeti za svojega očeta ali mater na podlagi 124. člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Otroci k stroškom oskrbe v domu prispevajo na osnovi njihove plačilne sposobnosti. Če starostnik nima oseb, ki bi ga bile dolžne in sposobne preživljati oziroma poravnavati razliko oskrbe v domu, ima pa nepremičnine, to razliko poravnava občina stalnega bivališča posameznika, s tem, da bremeni njegovo premoženje. V primeru, da starejši občan nima oseb, ki bi ga bile dolžne in sposobne preživljati, nima premoženja, institucionalno varstvo pa nujno potrebuje zaradi okrnjene zmožnosti opravljanja osnovnih življenjskih funkcij, razliko do polne cene doplačuje občina stalnega bivališča. Sam postopek urejanja doplačil razlike do polne cene s strani občin vodimo na našem Centru.

Cene v posameznih socialnih zavodih se razlikujejo po vrsti in obsegu storitve, ki jo posamezni potrebuje. Od 500 evrov naprej stane enomesečna oskrba na oddelku brez dodatne nege, najdražja pa je oskrba na varovanem oddelku. Višina cene je odvisna tudi od tega, kdaj so bili posamezni zavodi zgrajeni. V novejših zavodih, to je mlajših od 10 let, so cene oskrbe na podobnih oddelkih večje od 10 do 20 odstotkov, v najnovejših zavodih pa tudi več.

Pričakovanja svojcev in starostnikov - bodočih uporabnikov so ob prvih razgovorih večkrat prevelika. Center slepih dodatnih postelj za krizne situacije, ko je dejansko potreba po institucionalnem varstvu nastane iznenada, nima. Težko razumejo, da je takojšnja namestitev možna tako daleč, naprej od Maribora proti Prekmurju ali Koroški. Tudi sama se počutim neprijetno, ko je potrebno obnemoglega starostnika odpeljati daleč stran od domačih.

Krajevna skupnost

V Zmincu več projektov

Tatjana Rant

Prvenstveno je treba urejati regionalno cesto, pravijo v KS Zminec. | Foto: Gorazd Kavčič

Stanislav Ferle, predsednik Krajevne skupnosti Zminec, je lani prejel bronasti grb Občine Škofja Loka. "Se pravi, da dobro delamo," je rekel med pogovorom in poudaril, da se mora zahvaliti tudi sodelavcem, članom sveta in svoji družini, ki ga podpira v teh prizadevanjih. Pred leti je krajevni skupnosti z njim na čelu uspelo urediti enega najnevarnejših odsekov na regionalni cesti skozi Zminec, to pa je bil šele začetek reševanja cestnih težav.

V kratkem bodo začeli z deli v starem delu Zminca, kjer bodo uredili javno razsvetljavo. Najpomembnejše naloge KS so povezane s cestami, njihovim vzdrževanjem in obnovo. Ferle pove: "V Zmincu imamo osem zaselkov po hribih, povezuje jih čez 60 kilometrov cest, ki potrebujejo vzdrževanje in obnovo." Poleg tega so tu še mostovi, prepusti, vsake toliko časa pa je treba sanirati tudi kakšen plaz. Tudi letošnja zima je na cestah naredila veliko škode. Popravila so se do sedaj financirala iz občinskega proračuna, po novem pa bo tudi to treba financirati iz sredstev KS, ki so namenjena obnovi.

Letos ima KS v načrtu tudi obnovo ceste Gabrk-Okršljan, saj je treba še asfaltirati dober kilometer ceste. Ferle poudari, da morajo pri obnovi cest delež za zemeljska dela prispevati krajani sami. Pomaga jim KS, občina pa financira asfalt. Povedal pa je tudi, da je veliko ljudi, ki so pripravljeni pomagati in veliko naredijo sami.

Med prioritetnimi nalogami je tudi ureditev križišča na regionalni cesti skozi Zminec. Na obeh straneh cestišča sta postajališči za avtobus, zato je treba urediti pločnike, za varnost pešcev pa je treba postaviti utripajoči semafor. Ferle poudari, da je prvenstveno treba gledati na regionalno cesto. Urediti je treba pločnike, križišča in prehode za varnost otrok in drugih pešcev.

V prihodnosti je v načrtu tudi obnova mostov v Bodoljski grapi, treba je urediti kanalizacijo, radi pa bi pomagali tudi pri restavraciji fresk pri cerkvi sv. Petra v Bodovljah. Ferle še pove, da manjka tudi precej smerokazov, za kar se že več kot dve leti neuspešno pogovarja z občino. Prebivalci okoliških hribov se pritožujejo tudi nad slabimi internetnimi povezavami, zato je tudi to treba še urediti. Ferle poudari, da je treba poskrbeti za infrastrukturo, če želijo obdržati ljudi v hribovskih kmetijah.

Z dosedanjimi projekti je Ferle kot predsednik KS Zminec zadovoljen: "Zaenkrat smo uspešno izpeljali zastavljene naloge, predvsem tiste, ki so za krajevno skupnost pomembne." Poudari, da z občinsko upravo dobro sodelujejo, prav tako pa tudi z vsemi službami, ki jih rabijo. Posebej izpostavi dobro delovanje zimske službe: "Ne da se vsem v eni uri ustreči, s tem so včasih težave, vendar ceste dobro vzdržujejo."

Ferle upa, da bo večino zastavljenih projektov tudi letos KS uspelo izpeljati, vendar pa opozarja: "Za vse akcije in projekte so problem sredstva. Teh je vedno premalo." Kolikor ve, so v proračunu zajeti še vsi projekti KS, vendar pa bodo točno vedeli do konca marca, ko bo sprejet rebalans proračuna. Takrat bodo lahko tudi točno načrtovali in tudi izpeljali zastavljene projekte.

Stichmann-Marny

Novi vodnik po živalskem in rastlinskem svetu

1200 vrst
1500 barvnih fotografij

544 strani

Cena: 19,90 €

Za naročnike cena z 20% popustom:
le 15,92 € + poštnina

Omogoča zanesljivo prepoznavanje opisanih živali in rastlin.
Vsebuje več kot 1500 odličnih barvnih fotografij.
Žepni format s plastičnimi platnicami je primeren za uporabo v vsakem vremenu.

Za naročilo pokličite 04/201 42 41 ali pišite na naročnine@g-glas.si

Za vas beležimo čas

Gorenjski Glas

Škofja Loka

Jutri bodo čistili okolico

Občina Škofja Loka vsako leto nameni proračunska sredstva za organiziranje čistilnih akcij. Letos pa si lepo, čisto Škofjo Loko, prijazno prebivalcem in obiskovalcem, želijo še bolj, saj že prihodnji teden ob uprizoritvi Škofjeloškega pasijona Škofja Loka pričakuje veliko število obiskovalcev. Akcija čiščenja okolja bo že jutri, v soboto, 21. marca. Organizatorji vabijo prostovoljce, da se pridružijo jutri od 8. do 13. ure. Če bi bilo slabo vreme, rezervnega datuma letos nimajo, in sicer ravno zaradi organizacije Škofjeloškega pasijona. D. Ž.

Previdno in varno v pomladne dni

Janez Šuštar,
komandir Policijske postaje Škofja Loka

Začenja se motoristična sezona. Prihajajo sončni in topli dnevi, ki na ceste že privabljajo prve motoriste. Ti so med najbolj ranljivimi udeleženci v cestnem prometu, zato predvsem pred napovedanimi sončnimi vikendi policisti vsem voznikom enoslednih motornih vozil svetujemo, naj bodo izjemno previdni, hitrost svoje vožnje pa naj prilagodijo razmeram na cesti! Prometnih nesreč je največ, njihove posledice pa so najtežje ravno med konci tednov, ko je na cestah več voznikov motornih koles kot med tednom.

Vozniki motornih koles naj si počasi znova pridobijo vozniško kondicijo. V nadaljevanju pa le nekaj nasvetov za varno vožnjo.

Pred vožnjo preverite zračni tlak v pnevmatikah in jih v prvih kilometrih vožnje primerno ogrejte. Motoristično čelado si pravilno zapnite. Čist vizir vam omogoča potrebno vidljivost. Ne pozabite na oblačila s ščitniki. Motorno kolo je ozko, zato vas pri večji hitrosti drugi prometni udeleženci hitro lahko spregledajo. Naj bo vaša hitrost primerna okoliščinam, da vas bodo drugi pravočasno opazili, pa tudi vi njih. Pri vožnji skozi levi ovinek se odmaknite od ločilne črte na sredini vozišča, sicer bo vaša glava hitela tudi meter globoko po smernem vozišču za nasprotni promet.

Hitrost in način vožnje motornih koles še posebej prilagodite v prvih minutah deževja. Če vaše motorno kolo nima zavornega sistema ABS, v dežju ali na spolzkem vozišču ne zavirajte na talnih označbah. Izogibajte se asfaltnim površinam, na katerih je posut pesek, razlito olje ali podobno (predvsem v ovinku). Reakcijski čas v idealnih pogojih je 0,6 - 0,8 sekunde, v cestnem prometu v povprečju 1 sekundo, pri nezbranem ali utrujenem vozniku pa že 2 sekundi ali več. Zavorna pot do ustavitve je pri hitrosti 100 km/h 40 metrov. Pot ustavljanja je seštevek reakcijske in zavorne poti. Ne vozite, če ste uživali alkohol, mamila, psihoaktivna zdravila ali ste v cestnem prometu utrujeni. To lahko hitro postane vaša zadnja vožnja. Verjetno je vsakemu motoristu znano načelo - Naj motorist vozi motorno kolo, ne motorno kolo motorista.

Policisti PP Škofja Loka te dni v sodelovanju z Občino Škofja Loka na cesto skozi Poljansko dolino nameščamo opozorilne table, ki bodo opozarjale predvsem voznike motornih koles na previdno vožnjo, s tem pa tudi zagotavljale večjo varnost tudi drugim udeležencem v cestnem prometu.

Marca in aprila bo v Škofji Loki potekal veliki spektakel - Škofjeloški pasijon. Organizator predvideva, da bo posamezne prireditve obiskalo precejšnje število obiskovalcev. Interes organizatorja, kakor tudi policistov, ki bodo prireditev varovali po posebej izdelanem načrtu, je omogočiti večini obiskovalcev varno priti v mesto Škofja Loka, si ogledati prireditev in tudi varno zapustiti mesto. Glede na pretekle izkušnje je pričakovati kar nekaj zastojev v cestnem prometu. Posebej bo moten promet proti Poljanski dolini. Organizator si je za čas odvijanja prireditev že pridobil soglasja in dovoljenja tudi za zaporo ceste. Vse udeležence v cestnem prometu prosimo za strpnost in upoštevanje navodil rediteljev in policistov. Množičen obisk prireditve bo predstavljal veliko priložnost tudi za nepridiprave, zato vse obiskovalce opozarjamo na previdnost pred žeparji, tatovi in vlomilci v vozila.

Policisti svetujemo, da; s sabo ne nosite večjih količin gotovine, ne plačujte z gotovino in pazite na plačilne kartice; pazite na osebno prtljago, nosite jo čim bolj ob telesu; ročna torbica naj bo vedno zaprta in nikoli je ne puščajte brez nadzora. Denarnico in dokumente nosite čim bolj ob telesu in ne v torbicah ali zunanjih žepih; izogibajte se množici; storilci uporabljajo efekt presenečenja in hitrosti, izkoristijo nepazljivost žrtve; pazite na mimovozeče motorje in kolesa.

Vlomi so še vedno eno najbolj dobičkonosnih poslov nepridipravov, zato ni odveč nekaj nasvetov, ki bi jih bilo modro upoštevati. Tatovi in vlomilci imajo radi lahko delo, zato poskrbite za tehnične ovire, sodelujte s sosedi. Doma ne hranite večjih vsot denarja. Poleg tega pa poskrbite za svoje premoženje tudi: ojačana ali posebna protivlomna in protipožarna vhodna vrata, opremljena s kakovostnimi ključavnicami, kukalom, zaščitnim okovjem in ščitom proti lomljenju ključavnic, če je stanovanje v pritličju, okna zaščitite z varovalnimi folijami in mehansko zaščito na okenskih krilih, na hiši namestite senzorsko luč, vgradite kakovostno alarmno napravo, vezano na lokalno signalizacijo (luč, sireno, mobitel, pozivnik ipd.) in, če je le mogoče, tudi na varnostno podjetje, ki bo posredovalo v primeru javljanja vloma ali poskusa vloma, vrednejše predmete hranite v doma vgrajenem sefu ali v bančnih ustanovah.

Ko boste vgradili alarmno napravo, obvestite sosede, objekt pa označite z nalepkami, ki opozarjajo nanjo.

Pred nakupom se posvetujte s strokovnjaki.

Šport

Matic bo še trdo treniral

Mladi loški smučar Matic Skube si čim prej želi tudi med trideseterico najboljših slalomistov sveta.

Vilma Stanovnik

Nekdanji svetovni mladinski slalomski prvak, 21-letni Matic Skube, si zadnji dve leti utira pot med najboljše smučarje sveta, ki pa še zdaleč ni lahka. Toda trmasti Škofjeločan je prepričan, da njegov čas prihaja v naslednjih letih.

Ste z letošnjimi uvrstitvami zadovoljni?

"Z nastopi na tekmah evropskega pokala sem kar zadovoljen, bilo je nekaj odličnih rezultatov. Žal pa mi ni uspelo, da bi kaj več pokazal v svetovnem pokalu."

Pri 21 letih ste med mlajšimi v svetovnem pokalu, vendar pa je čakanje na odmevne rezultate gotovo težko?

"Res je sicer, da sem še mlad in na največjih tekmah še nabiram izkušnje, vendar pa si vendarle že želim, da bi se začel uvrščati med trideset najboljših slalomistov sveta. Toda konkurenca je huda, če se hočeš uvrstiti med dobitnike točk, ne smeš narediti nobene napake. Zato bo treba še trenirati in upam, da bo bolje že v naslednji olimpijski sezoni."

Na domači tekmi svetovnega pokala v Kranjski Gori ste imeli glasno podporo navijačev. Kaj vam ta pomeni?

"Zahvalil bi se navijačem, ki me spremljajo na tekmah, posebej v Kranjski Gori, na domačem terenu, je bilo super vzdušje. Na tekmi je bila tudi moja navijaška skupina in to mi je veliko pomenilo."

Matic Skube si čim prej želi osvajati tudi točke svetovnega pokala. | Foto: Gorazd Kavčič

Loški košarkarji v ligi za obstanek

Košarkarji TCG Mercatorja so po rednem delu v ligi UPC osvojili deveto mesto, tako da bodo v nadaljevanju nastopali v ligi za obstanek. Prvo tekmo v domači dvorani na Podnu bodo odigrali v sredo, 25. marca, ob 20. uri z ekipo Epic Misel Postojna, drugo pa nato že v soboto, 28. marca, z ekipo Nove Gorice. V domači dvorani bodo igrali spet 8. aprila proti Zagorju, zadnjo tekmo doma pa bodo odigrali 18. aprila z Alpos Šentjurjem. V. S.

Najka naša najboljša

Mlada škofjeloška lokostrelka Najka Tomat je odlično nastopila na 10. svetovnem dvoranskem lokostrelskem prvenstvu, ki je v začetku tega meseca potekalo v Rzeszowu na Poljskem. Med 338 tekmovalci in tekmovalkami iz 37 držav se je v kvalifikacijah najprej uvrstila med 32 najboljših, v prvem krogu pa je prepričljivo premagala Poljakinjo. Najko, sicer še mladinko, je nato v drugem krogu zgolj za štiri točke premagala Ukrajinka, tako da je na koncu osvojila dvanajsto mesto, kar pa je bil najboljši rezultat naših lokostrelcev na prvenstvu. V. S.

Lein memorial Sofii, Jožetov Jaroslavu

Smučarski klub Alpetour je v spomin na svoja prezgodaj umrla tekmovalca Leo Ribarič in Jožeta Kuralta minuli konec tedna pripravil dve FIS tekmi. V veleslalomu za pokal Lee Ribarič je slavila Hrvatica Sofia Novoselić pred našo tekmovalko Ano Michelle Stipič, v veleslalomu za Kuraltov memorial pa je bil najboljši Slovak Jaroslav Babusiak pred Angležem Davidom Rydingom in našim Andrejem Križajem. V. S.

Brez prostovoljcev ne gre

Škofjeloški športniki so v minulem letu dosegali odlične rezultate, kar šest pa je bilo tudi olimpijcev. Kljub vedno večji profesionalizaciji športa k sreči zagnanih športnih delavcev še ne manjka.

Vilma Stanovnik

Škofja Loka - "Škofja Loka je športno mesto in na to smo ponosni. Zavedamo pa se, da brez številnih zagnanih športnih delavcev takšnega razvoja in kvalitete ne bi bilo in bi hitro začeli zaostajati," je na letošnji slovesni prireditvi ob podelitvi športnih priznanj občine Škofja Loka konec prejšnjega meseca poudaril župan **Igor Draksler**, predsednik sveta Zavoda za šport **Jože Stanonik** pa je povedal, da je v zadnjih letih različna priznanja prejelo kar 167 športnikov in športnih delavcev.

Poleg športnih delavcev imajo veliko vlogo pri razvoju tudi starši športnikov, njihove družine in sponzorji, vsem skupaj pa se je za sodelovanje pri kovanju odličnih rezultatov zahvalil predsednik Športne zveze **Branko Celar**.

Uspehov loških športnikov je bilo v minulem letu res veliko, še kako zgovorno pa je dejstvo, da je na olimpijskih in paraolimpijskih igrah v Pekingu nastopalo kar šest Škofjeločanov. Zato je sekretar Športne zveze in direktor Zavoda za šport **Aleš Murn** na prireditvi v kapeli Škofjeloškega gradu najprej čestital olimpijcem oziroma njihovim staršem, saj so nekateri ta čas na tekmah in študiju v tujini: plavalki **Anji Čarman**, gorski kolesarki **Blaži Klemenčič**, atletoma **Maticu Osovnikarju** in **Brigiti Langerholc** ter namiznoteniškima igralkama **Andreji Dolinar** in **Mateji Pintar**. Mateja se je s paraolimpijskih iger vrnila celo z bronasto kolajno.

Nato so priznanja za športne dosežke prejeli telovadec **Sašo Bertoncelj**, alpinistka **Tina di Batista**, športni plezalki **Natalija Gros** in **Maja Vidmar**, deskar **Jure Hafner**, balinar **Davor Janžič** in jadralni padalec **Tone Svoljšak**, ki so vsak v svojem športu posegali po vrhunskih rezultatih v mednarodni konkurenci.

Bronaste plakete so si za zagnano dolgoletno delo v športu zaslužili **Aleš Dolinar**, **Janez Franko**, **Dana Mohar**, **Borut Rebič** in **Emil Šinkovec**, srebrne **Anča** in **Janek Kalan**, **Anton Oblak**, **Marko Primožič**, **Katja Vidmar** in **Milan Vodnik**, zlati plaketi pa sta dobila dolgoletni trener alpskega smučanja **Jernej Plajbes** in predsednik organizacijskega odbora Pokala Loka **Janez Poljanec**.

Foto: Gorazd Kavčič

Zlato plaketo si je za dolgoletno trenersko delo prislužil Jernej Plajbes, ki je vrsto let skrbel za razvoj loških smučarjev, v zadnji sezoni pa je vodja slovenskih mladinskih moških reprezentanc. Priznanje mu je izročil predsednik sveta Zavoda za šport Jože Stanonik.

Na koncu je župan Igor Draksler podelil še tri slovesne listine. Za veliko naklonjenost športu, predvsem pomoč mladim in različnim loškim klubom, jo je dobil **Ludvik Leban**, za dolgoletno delo v športu, od mladega fanta naprej, si jo je zaslužil soustanovitelj in prvi tajnik Športne zveze Škofja Loka **Tone Pogačnik**, prav tako pa so si svečano listino zaslužili vsi nekdanji in sedanji člani **Rokometnega društva Merkur Škofja Loka** (priznanje je prevzel predsednik **Srečo Barbič)**, ki so v minulem letu praznovali petdeseto obletnico škofjeloškega rokometa.

Najslabše igrišče na Gorenjskem

Tatjana Rant

Janez Jenko, Bogdan Stanovnik in Boštjan Kovač so predstavili delovanje Športnega društva Polet Sv. Duh: "Delujemo prostovoljno. Ne plačujemo trenerjev, društvo pa se preživlja od članarine, prvomajskega kresa in sponzorjev, ki se jim še posebej zahvaljujemo."

Pozimi ekipa dečkov, starih od 12 do 14 let (U-14), ni imela treningov, saj niso imeli ustreznih prostorov za trening, mlajši dečki pa so se enkrat na teden vozili na treninge v Šenčur. V Škofji Loki ima občina premalo posluha, da bi tudi nogometašem zagotovila prostore za treninge. Sogovorniki so povedali, da je Aleš Murn, direktor Zavoda za šport, na decembrski seji občinskega sveta obljubil nov razpored telovadnic. "Do sedaj ni bilo odgovora, nogometaši pa v Škofji Loki v telovadnicah niso mogli trenirati," pove Jenko. Kljub težavam pa so zadovoljni s prizadevanji Jerneja Prevca, direktorja občinske uprave.

Sogovorniki so povedali tudi, da "imajo najslabše igrišče na Gorenjskem", da je bilo do nedavnega na njem preveč blata, da bi lahko igrali. Po nekaj igrah to ni več igrišče, ampak je njiva.

Tudi ŠD Polet pestijo finančne težave. Sogovorniki povejo, da občinska sredstva ne zadoščajo niti za sprotne stroške sojenj in organizacije tekem. Za to pa so "krive" tudi visoke tarife sojenj na tekmah.

Radi bi tudi uredili pomožno igrišče z umetno travo, saj bi tako lahko na igrišču trenirali skoraj celo leto. Trenutno poteka odkup zemljišča, za igrišča se namreč lahko pridobijo evropska sredstva, zemlja pa mora biti v občinski lasti. Poletovci poudarjajo, da bo treba zgraditi nogometno igrišče, izgradnja in vzdrževanje pa bi morala priti v občinski proračun tako kot športne dvorane.

Trenutno v ŠD Polet igrajo nogometaši, stari od 8 pa več kot 60 let. V vseh selekcijah trenira več kot 60 nogometašev, vendar pa mladi raje igrajo na lepših igriščih in tudi zato gredo igrat k drugim klubom. Kovač in Stanovnik poudarjata, da bi se v Škofji Loki lahko združili trije klubi, tako da bi lahko igrali tudi v slovenski ligi, ne le v gorenjski. Vendar pa za to ni pogojev, saj ni ustreznega igrišča. Trenutno sodelujejo skupaj s klubom z Godešiča in z drugimi klubi.

Sogovorniki so poudarili, da gre tudi pri nogometu za vzgojo mladih, da je zelo pomembno gibanje na zraku in druženje z vrstniki. Zato sodelujejo na turnirjih, udeležili so se tudi turnirja v češkem Taboru. Jenko še pove: "Rad pridem sem, ko so tukaj otroci in je tak živ žav." Poleg nogometašev pa ima društvo tudi nekaj stalnih spremljevalcev in navijačev, tako da skrbijo tudi za druženje vaščanov.

Mladi nogometaši Poleta v češkem Taboru

Zanimivosti

Pohvala dobro dene

Tako meni Pavle Podobnik, ki je letos prejel srebrni znak Civilne zaščite. Pred tremi desetletji se je pridružil gorskim reševalcem v Škofji Loki.

Stojan Saje

Pavle Podobnik, dobitnik srebrnega znaka Civilne zaščite Slovenije.

Škofja Loka - Pavle je od mladosti povezan z gorami. Bil je eden tistih gimnazijcev v Škofji Loki, ki jih je privabil planinski krožek. Zanimanje za planinstvo se je razširilo na alpinizem. Prvih plezalnih veščin se je učil v Kranju, kjer je končal alpinistični tečaj. Po ustanovitvi alpinistične sekcije in pozneje odseka v Škofji Loki je plezal s prijatelji iz domačega odseka po naših gorah. Leta 1978 so v Škofji Loki ustanovili postajo Gorske reševalne službe. Že naslednje leto je vstopil v vrste gorskih reševalcev.

"Vedel sem, da mi bodo drugi pomagali, če se mi bo kaj zgodilo v gorah. Zdelo se mi je prav, da bi sam vračal enako njim. Po več usposabljanjih sem leta 1985 naredil izpit za gorskega reševalca. Takrat smo imeli okrog pet reševalnih akcij na leto v hribih na območju porečja obeh Sor. Sedaj jih je deset in več, vendar približno pol zaradi nesreč pri delu v gozdu na težko dostopnem terenu, poleg planincev pa se ponesreči tudi kakšen jadralni padalec. Najhujše je, če je ponesrečenec hudo poškodovan. Reševalec pomaga po svojih najboljših močeh, a je uspeh okrevanja ponesrečenca odvisen od vrste poškodb. Žal imamo tudi pri nas smrtne primere, največ zaradi kapi planincev. Skušam ostati neprizadet, a to ne gre, če koga od ponesrečencev dobro poznaš," je povedal **Pavle Podobnik** o reševanjih v gorah.

Reševalci smo prostovoljci, ki radi pomagamo. Ob naravnih nesrečah sodelujemo z drugimi organizacijami, zato nam ni vseeno, če nekdo kritizira opravljeno delo. Seveda se kdo od ponesrečenih pozneje zahvali za pomoč! Vsaka pohvala tudi meni dobro dene.

Ob tem ima okrog dvajset aktivnih škofjeloških reševalcev še veliko drugega dela. Sam je inštruktor GRS, zato pomaga prenašati znanje na mlajše rodove reševalcev. Sodeluje pri varovanjih izletov, pohodov, tekov in drugih prireditev. Poleti imajo še redna dežurstva. Hvaležen je, da žena **Saša** in hčerka **Kaja** razumeta razloge za njegovo odsotnost.

"Sem član komisije za analizo in informatiko pri Gorski reševalni zvezi Slovenije, kjer vodim statistiko gorskih nesreč. Od leta 1994 izdajamo brošure z analizo reševanj. Analiza za lani je že pripravljena in bo kmalu objavljena. Ob spremljanju nesreč se sprašujemo, ali jih je glede na obisk veliko. Mi bomo še naprej opozarjali na nevarnosti, nesreče pa se bodo vedno dogajale. Reševalci smo prostovoljci, ki radi pomagamo. Ob naravnih nesrečah sodelujemo z drugimi organizacijami, zato nam ni vseeno, če nekdo kritizira opravljeno delo. Seveda se kdo od ponesrečenih pozneje zahvali za pomoč! Rad sprejmem vsako priznanje. Ob 90-letnici GRS Slovenije sem dobil bronasti znak Civilne zaščite, letos pa srebrnega. Šele po podelitvi na Brdu sem izvedel, da sem ga dobil za dolgoletno delo pri analizi gorskih nesreč," je priznal 51-letni gorski reševalec, ki dela kot sistemski analitik v Računalniško informacijskem centru Alpetour v Škofji Loki.

Škofja Loka

Proslavili bodo materinski dan

V Škofji Loki proslavijo tako dan žena, kot tudi materinski dan. Medtem ko je prvi, ki ga praznujemo 8. marca, namenjen enakopravnosti žensk v javnem življenju, je drugi 25. marca bolj posvečen materam. Osrednja občinska prireditev ob materinskem dnevu bo v torek, 24. marca, ob 18. uri v osnovni šoli Cvetka Golarja. Nanjo vabijo matere, ki bi se jim radi zahvalili in oddolžili za vso dobroto in trud, ki ju izkazujejo vse leto. Na prireditvi bodo sodelovali: mladinski pevski zbor, folklorna skupina Trata, plesna skupina, navijaška skupina Cvetke, tenorist Janez Triler, osmošolci in prvošolci ter njihovi mentorji. D. Ž.

Nova, posodobljena izdaja z novimi sortami skoraj vseh vrst sadja in z novostmi na področju naravi prijaznega varstva sadnih rastlin.

412 strani, trda vezava
Cena: 33 € + poštnina

ZA NAROČNIKE GORENJSKEGA GLASA POSEBEN POPUST!

Zelenjavni vrt je vir veselja in zdrave, doma pridelane zelenjave. Knjiga dokazuje, da lahko uspešno vrtnarimo brez uporabe kemičnih sredstev.

300 strani, trda vezava
Cena: 28 € + poštnina

Naročniki knjigo s popustom lahko kupite na GG, Bleiweisova cesta 4 v Kranju (vsak dan od 8. do 19. ure, v petek do 16. ure), jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si

www.gorenjskiglas.si

Za vas beležimo čas Gorenjski Glas

Splača se biti naročnik Gorenjskega glasa

Z naročnino prihranite 10, 20 ali celo 25 odstotkov! Čaka vas tudi darilo in kup drugih ugodnosti.

Pridružite se naši veliki družini naročnikov in skupaj bomo potovali, tekli, kolesarili, se udeleževali zanimivih predavanj, kupovali cenejše knjige ... Veseli vas bomo!

Pokličite 04/201 42 41 ali pišite: narocnine@g-glas.si

Gorenjski Glas *Za vas beležimo čas*

www.gorenjskiglas.si

domplan

Domplan d.d., Kranj

↗INŽENIRING ↗NEPREMIČNINE ↗URBANIZEM ↗ENERGETIKA

Zaupajte upravljanje večstanovanjske stavbe in ostalih skupnih delov ter naprav največjemu stanovanjskemu podjetju na Gorenjskem - družbi **Domplan d.d., Kranj**.

Domplan d.d., PE Nepremičnine, Mestni trg 20, 4220 Škofja Loka
T 04/51 16 831, **F** 04/51 10 835, **I** www.domplan.si, **E** afrodita.pintar@domplan.si
Delovni čas: ponedeljek: 10:00-14:00, sreda: 13:00-16:00, petek: 10:00-11:30
IZVEN DELOVNEGA ČASA: 041 647 434

loški glas GG

Ko jim uspe, odidejo

"Kdor čuti, da bi lahko z nami preživel prosti čas, naj pride pogledat vsaj za uro ali dve," vabijo mentorji škofjeloškega PUMa - Projektnega učenja za mlade.

Boštjan Bogataj

Škofja Loka - "Na zavodu za zaposlovanje so mi povedali za PUM, ki pomaga mladim, zato sem prišel in ostal," je povedal 19-letni **Uroš**, leto mlajša **Klavdija** pa je dodala: "PUM je vrtec za mladostnike, kjer se igramo, zabavamo in učimo, torej delamo to, česar doma ne." V loškem PUM-u, ki deluje pod streho Ljudske univerze Škofja Loka v prostorih CSS IP, je danes 18 mladostnikov, ki so, ali pustili šolo ali ostali brez službe v starosti od 15 do 25 let.

Za dejavnosti skrbijo mentorji **Nina**, **Martina** in **Boris**, nekaj odgovornosti pa v skladu izobraževanja za življenje prenesejo tudi na Pumovce. Tako 24-letni **Mitja** vodi knjigoteko oziroma koordinira izposojo knjig med vrstniki ter vodi debato o prebranem. "Od mojega prihoda v skupino več berem," pravi, 21-letni **Boštjan** pa je vodja preurejanja prostorov: "Do sedaj smo razstavili omare, sedaj pa nas čaka beljenje. Takšna dela so mi všeč in jih rad opravljam." Pri takšnem ali drugačnem delu, večinoma si ga udeleženci izbirajo sami, tako v zadnjih dneh pomagajo tudi pri uprizoritvi Škofjeloškega pasijona, sodelujejo vsi, vsak dan pa med seboj izberejo tudi vodjo kuharske delavnice, ki pripravi malico.

Del PUM-ovcev, ki so se za slikanje postavili za bobne.

PUM je bil v Škofji Loki prisoten že pred leti, uspešno ga je izvajala skoraj enaka ekipa kot danes, pred dvema letoma pa se je zalomilo zaradi administracije - ministrstvo za šolstvo in šport ni objavilo razpisa za financiranje, zato so tri skupine v Sloveniji ostale brez denarja iz evropskega socialnega sklada. Od začetka leta je drugače. "Skupina deluje po principu prostovoljstva. Vsak lahko pride, kadarkoli hoče in tudi odide, zato se skupina ves čas spreminja, skupno jim je le to, da je pri nas vsak lahko največ eno koledarsko leto. Najraje vidimo, da odidejo takrat, ko jim uspe, ob vrnitvi v šolo ali ko dobijo delo," pravi mentor Boris.

Trenutni skupini 18 udeležencev naj bi sledili še drugi. "Mlade s težavami vabimo, da pridejo k nam vsaj pogledat. Za uro ali dan, dva. Do sedaj je še vsak ostal, saj se imamo lepo, zraven pa proučimo njihove težave in jim nudimo tudi pomoč," pove Martina, ki je hvaležna centrom za socialno delo in zavodu za zaposlovanje za pomoč pri 'novačenju' mladih. Tem nudijo psihosocialno in učno pomoč. Pomagajo pri zaposlitvi in kvalitetnem preživljanju prostega časa, se vseživljenjsko izobražujejo, urejajo formalnosti z različnimi institucijami, delajo na samopodobi in povrnitvi/pridobitvi samozavesti ter se poskušajo v umetnosti.

"Za njih organiziramo individualno učenje, iščemo zaposlitev in jih pripravimo na intervju za službo, organiziramo delavnice za iskanje življenjskega smisla, lastne identitete, postavljanja in uresničevanja ciljev, iščemo njihove talente, ustvarjamo, se posvečamo rekreaciji in podobno," pojasnjuje Nina.

"V program Projektnega učenja za mlade so vključeni mladi, ki niso v šoli ali službi. Sami so prišli k nam, zato je jasno, da želijo v življenju uspeti. V družbi velja prepričanje, da so zgube, vendar ni tako. V njih je polno življenja, žal pa jim je pot prekrižala neka težava," o skupini pravi Martina. Ta praviloma prihaja iz neurejene družine, kjer je vpleteno nasilje, mladostnik pa je kriv za vse težave. To se kasneje pokaže tudi v šoli, ... Mentorji jim pomagajo izvrtati problem, največkrat gre za njihov občutek krivde in nizko samozavest. Kadar jim ne gre, poiščejo zunanje sodelavce, ki preko lastne izkušnje povedo, kako naprej. "Vsi problemi so rešljivi," z nasmehom pravijo mentorji in ni razloga, da jim ne bi verjeli. Tudi za tiste, ki jim je gospodarska kriza vzela voljo in pogum za naprej. Ti, ki so prijavljeni na zavodu za zaposlovanje, dobijo povrnjene potne stroške, malico in žepnino.

Adamovi otroci po prizoriščih

Tatjana Rant

Uprizoritve Škofjeloškega pasijona se bližajo in marsikdo jih že težko pričakuje. Gledalci težko čakamo, kdaj si bomo lahko slavno prireditev ogledali, sodelujoči pa prav tako težko čakajo prvo, krstno predstavo. Med njimi je tudi okrog sto Adamovih otrok, zborčka, ki ga vodi zborovodja Urban Tozon.

Mladi pevci so osnovnošolci, zbrani z vseh škofjeloških osnovnih šol, pa tudi iz Poljanske in Selške doline. V petek proti večeru so se s palicami, ki so del koreografije, zbrali v Osnovni šoli Škofja Loka - Mesto in se odpravili po prizoriščih. V šoli so ogreli svoje glasilke, zapeli svojo pesem in v urejeni koloni šli proti nunski cerkvi. Medtem ko so čakali, da so se vrata cerkve odprla, so se na stopnišču nastavili še fotografu (na sliki), v notranjosti pa jih je čakal tonski mojster. Spet so se postavili in ubrano zapeli.

Največ zaslug, da več kot sto otroških glasov zapoje kot eden, ima njihov zborovodja Urban Tozon, ki je povedal, da je delati z otroki ali odraslimi zelo podobno, saj le pri otrocih dobiš takojšen odziv, kakšno je tvoje delo. Otroški žav žav se je iz nunske cerkve sprehodil skozi mesto. Na Mestnem trgu so spet zapeli, med hojo in petjem pa jih je spremljala tudi koreografinja Sonja Imerovič. Tudi ona je povedala, da delo z otroki ni drugačno kot z odraslimi. "Važno je zaupanje. Če ti ena skupina zaupa, je super delati," je povedala.

Otroci so z zborovodjem, koreografinjo in spremljevalkami, ki so skrbele za varnost najmlajših, obhodili še ostala prizorišča. Ustavili so se pred občino, na Spodnjem trgu pod občinskim klancem in pred Kaščo, na vsakem prizorišču pa so zapeli pesem, ki jo bomo slišali tudi na pasijonu.

Bila je že trda tema, ko so se otroci skupaj odpravili nazaj v OŠ Mesto, od koder so šli vsak proti svojemu domu. Do prvih uprizoritev bodo seveda še naprej trdno vadili, saj so vsi prepričani, da jim bodo le tako nastopi uspeli. Tozon pa je še poudaril: "To je doživetje za otroke, ki jim bo ostalo celo življenje."

Bivalna skupnost bo še letos

Prednost pri sprejemu v bivalno skupnost v Škofji Loki bodo imeli tisti, ki so že vključeni v dnevno varstvo v Enotah Varstveno delovnega centra Kranj.

Suzana P. Kovačič

Škofja Loka - Varstveno delovni center (VDC) Kranj bo v svoji Enoti v Škofji Loki širil dejavnost na bivalno skupnost, v katero bodo sprejeli 24 stanovalcev iz vseh enot VDC Kranj (Škofja Loka, Tržič in Kranj). "Bivalno skupnost bomo predvidoma odprli do konca leta 2009, trenutno poteka obsežen adaptacijski poseg na stavbi, ki je v upravljanju VDC," je povedala direktorica VDC Kranj **Mirjana Česen.** Naložba je brez opreme vredna 600 tisoč evrov, v celoti jo bodo financirali iz državnega proračuna. "Prednost pri sprejemu v bivalno skupnost bodo imeli tisti, ki so že vključeni v dnevno varstvo v enote VDC Kranj," je povedala Česnova.

Stanovalci, ki bodo zaživeli v bivalni skupnosti, bodo še naprej osem dopoldanskih ur v dnevnem varstvu, to je dejavnost vodenja varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji. Dnevno varstvo ostaja brezplačno, oskrbni dan, se pravi ostalih šestnajst ur v bivalni skupnosti, pa bo plačljiv, cena bo oblikovana proti koncu letošnjega leta. "Plačnik storitve bo upravičenec s svojimi dohodki (nadomestilo za invalidnost, dodatek za tujo nego in pomoč, ...) in s svojim premoženjem. Če sam ne bo zmogel, bo šlo doplačilo do polne cene iz proračuna občine, v kateri ima upravičenec stalno prebivališče. Te postopke pa vodijo centri za socialno delo," je povedala Česnova. Bivalna skupnost bo upravičencem nadomeščala, dopolnjevala ali zagotavljala funkcijo doma in nudila socialno in zdravstveno varstvo. Pogoj za sprejem je, da je upravičenec relativno sposoben samostojnosti (oblačenja, hranjenja, osebne higiene).

Družina enainštiridesetletne Stanke Kuhar s Sv. Tomaža v Selški dolini je že oddala vlogo za sprejem v bivalno skupnost.

Stanka se veseli še enega doma

"S Stanko smo se o tem doma že večkrat pogovarjali. Bivalne skupnosti se zelo veseli, ker v sebi čuti potrebo po samostojnosti, po tem, da bo enkrat sama svoja gospodarica," je povedal njen oče **Stane Kuhar**, Stanka pa je tem besedam hitro pritrdila.

"Bivalna skupnost bo v urbanem okolju, kjer so v neposredni bližini različne storitve, kot je na primer zdravstveni dom. Blizu bo tudi po kilometrih; v naši družini nismo nikoli razmišljali o tem, da bi šla Stanka živet v kak oddaljen zavod, v Škofji Loki pa bo idealna priložnost, da bomo s hčerko lahko pogosto v stikih. In še nekaj je pomembno: starši, ki imamo otroke z motnjami v duševnem in telesnem razvoju, smo odgovorni za to, da za takega otroka poskrbimo pravi čas in da mu omogočimo, da se navadi še kakšnega drugega življenjskega in bivalnega okolja. Ko ostarimo oziroma ko nas ne bo več, bo za to prepozno, naši otroci pa bodo kar naenkrat postavljeni pred grenko resnico. Bivalna skupnost, ki jo bodo odprli, je idealna priložnost, ki bi jo morali starši zagrabiti."

Mirjana Česen in Stanka Kuhar | Foto: arhive družine Kuhar

Stanka se je odločila, da bo imela v bivalni skupnosti svojo sobo in da je ne bo delila s sostanovalko, kakršna je tudi možnost. "Ko smo jo vprašali o tem, je rekla, da želi biti sama, saj ima tudi doma svojo sobo. V bivalni skupnosti se bo lahko še naprej ukvarjala z glasbo, še naprej bo slikala, vezla, pletla, brala, ... Počela bo lahko vse tisto, kar tudi doma počne z ljubeznijo," sta povedala Mira in Stane Kuhar.